

Onderzoek Energie en klimaat

Resultaten onderzoek 2022

In opdracht van de gemeente Houten

Projectnummer 21686
Datum: november 2022

TOTTA

BLUEFIELD

Totta Research
Joan Muyskenweg 39
1114 AN Amsterdam

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Achtergrond.....	3
Samenvatting	4
1. Algemeen	8
2. Energie	16
3. Aanpassing aan klimaatverandering.....	21
4. Informatiebehoefte	27
5. Slotopmerkingen	29
6. Verschillen tussen doelgroepen	31
Bijlage 1 – Processtatistieken	42
Bijlage 2 – Respondentenprofiel	43
Bijlage 3 – Vragenlijst.....	44

1. Achtergrond

Aanleiding onderzoek

Met de hoge energieprijzen willen steeds meer Houtenaren aan de slag met energie besparen. De gemeente Houten wil inwoners daarbij helpen en ook andere vormen van duurzaamheid bevorderen. Duurzame energie opwekken, meer planten in de tuin of shoppen bij de kringloopwinkel. Het helpt allemaal om Houten duurzamer en dus toekomstbestendiger te maken.

Welke maatregelen overwegen inwoners te nemen om energie te besparen of op te wekken? En over welke duurzame onderwerpen willen zij meer weten? Voor de gemeente Houten is dit belangrijke informatie. Om hier inzicht in te krijgen heeft de gemeente een onderzoek uitgezet over dit onderwerp onder haar inwoners. De uitkomsten worden gebruikt om de acties van de gemeente beter te laten aansluiten bij de behoeftes en mogelijkheden van inwoners.

Methode van onderzoek

Voor het onderzoek zijn alle 1.246 leden van het Burgerpanel uitgenodigd om deel te nemen aan een online enquête. In de periode van 27 oktober tot en met 13 november 2022 hebben in totaal 723 panelleden deelgenomen aan het onderzoek. Dit betekent een respons van 58%.

De resultaten voor de inwoners van 25 jaar en ouder zijn gewogen naar leeftijd, wijk en geslacht, zodat deze representatief zijn voor de gehele Houtense bevolking. In bijlage 2 is een respondentenprofiel opgenomen.

Binnen de rapportage kijken we naar relevante verschillen op basis van leeftijd of wijk. Deze staan vermeld in een apart hoofdstuk. Daarnaast hebben we binnen dit onderzoek gekeken naar verschillen tussen inwoners met een koopwoning (met of zonder Vereniging van eigenaren (VVE)) en inwoners met een huurwoning. Relevante verschillen tussen deze groepen zijn vermeld in de tekst.

2. Samenvatting

Houtenaren zijn behoorlijk milieubewust en nemen steeds meer duurzame maatregelen

Inwoners van Houten zijn voor hun gevoel behoorlijk milieubewust en duurzaam. Zij geven zichzelf gemiddeld een 7,5. Slechts een klein deel van de inwoners (5%) is hier niet bewust mee bezig en geeft zichzelf een 5 of lager. Ten opzichte van voorgaande jaren voelen inwoners zich steeds duurzamer en milieubewuster. Het cijfer dat zij zichzelf geven is gestegen van 7,2 in 2014 naar 7,5 nu.

Inwoners nemen in vergelijking met 2018 in lijn hiermee dan ook steeds meer maatregelen die goed zijn voor het milieu en duurzaamheid. Zo scheidt vrijwel iedereen afval en probeert men energie- en waterverbruik te beperken. Inwoners met een koopwoning hebben vaker dan huurders ook grotere maatregelen genomen, zoals isolatie van de woning of een investering in duurzame energie. In vergelijking met 2018 valt vooral op dat Houtenaren er veel bewuster voor kiezen om niet te vliegen. Ook investeren zij vaker in het opwekken van duurzame energie en gaan zij bewuster om met water. Eén en ander zal ook zeker samenhangen met de gevolgen van de corona-epidemie en de stijgende energieprijzen.

Verschillende inwoners hebben spontaan aangegeven dat zij bewust geen auto meer hebben en dat zij op verschillende manieren proberen te “consuminderen”, door meer te repareren of te hergebruiken en door duurzame en lokale keuzes te maken.

De belangrijkste drempel om duurzame maatregelen te nemen is de (te) dure investering en de beschikbaarheid van budget hier voor. Ruim een derde van deze inwoners wacht daarom op een natuurlijk moment voor vervanging, waarbij ze soms ook verwachten dat de techniek de komende tijd nog beter wordt. Voor huurders is de belangrijkste reden om bepaalde maatregelen niet te nemen dat zij dit de verantwoordelijkheid vinden van de verhuurder (driekwart geeft dit aan).

Inwoners jonger dan 44 jaar voelen zich iets minder milieubewust dan oudere inwoners (cijfer 7,4 versus 7,6 onder 55-plussers). Ze nemen relatief vaak geen duurzame maatregelen, omdat ze dit (te) duur vinden of hier nu geen geld voor hebben.

Woningeigenaren hebben ook al veel duurzame voorzieningen

Houtenaren hebben al veel verschillende duurzame voorzieningen in en om hun woning. Vooral kleine, eenvoudige maatregelen zoals ledlampen, een waterbesparende douchekop en tochtstrips bij deuren en ramen zijn door de meeste inwoners al genomen. Grotere maatregelen, zoals isolatie van vloer, dak en spouwmuren of investering in zonnepanelen of een warmtepomp, zijn vaker genomen of overwogen door woningeigenaren dan door huurders, vooral wanneer zij niet te maken hebben met een VVE. Naast de voorzieningen die inwoners nu al hebben, overwegen zij vaak een thuisaccu, regenton of een hybride warmtepomp.

In vergelijking met 2018 is de aanwezigheid en overweging van de meeste voorzieningen toegenomen. Vooral de aanwezigheid van zonnepanelen is sterk gegroeid (van 33% naar 62%). Hierdoor is ook de interesse in een thuisaccu duidelijk toegenomen. Daarnaast is ook de aanwezigheid en interesse in een oplaadpunt voor een elektrische auto sterk gestegen.

Bekendheid Houtense organisaties met betrekking tot duurzaamheid varieert, maar neemt steeds verder toe

Er zijn in Houten verschillende (vrijwilligers)organisaties die kunnen helpen om maatregelen te nemen. Repaircafe Houten is het meest bekend. Negen op de tien inwoners hebben hier wel eens van gehoord en één op de drie is er goed mee bekend. Ook EnergieRijk Houten, Ecowijk Mandora en Milieu Werkgroep Houten zijn bij meer dan de helft van de inwoners bekend. De bekendheid van andere organisaties, zoals Coöperatie Onze Zon (20%) en Impact Houten (14%), ligt (nog) een stuk lager. In vergelijking met 2020 is de bekendheid van vrijwel alle organisaties echter toegenomen.

Stijging van de energieprijzen raakt veel inwoners, vooral huurders

Dit jaar zijn de energieprijzen sterk gestegen. Eén op de tien inwoners (11%) is bang hierdoor de komende winter in de kou te zitten en 7% kan hierdoor mogelijk de rekeningen en/of boodschappen niet meer betalen. Huurders hebben hier vaker mee te maken dan inwoners met een koopwoning. Bij huurders liggen deze cijfers op respectievelijk 28% en 24%. Ook inwoners van 25-44 jaar hebben hier vaker dan gemiddeld mee te maken (12% en 18%).

Driekwart van de inwoners is door de prijsstijgingen energie gaan besparen en één op de drie inwoners moet door de hoge prijzen bezuinigen. Eén op de drie inwoners wil door de hogere prijzen de woning sneller verduurzamen. Dit geldt vooral voor eigenaren van een eigen woning.

Tuinen in Houten zijn redelijk groen, bij nieuwe tuinrichting wordt deze vaak nog groener

Negen van de tien inwoners hebben een tuin bij hun woning, vaak is dit zowel een voor- als achtertuin. De tuinen verschillen in de mate van hoe groen zij zijn. Ruim de helft van de tuinen in Houten (61%) is gemiddeld groen, met een combinatie van tegels en gazon, groene beplanting en soms een vijvertje. Een kwart van de tuinen is nog groener en heeft meer gazon en groene borders dan tegels, met een grotere vijver.

In vergelijking met vier jaar geleden lijken de tuinen in Houten langzaam groener te worden. Meer dan één op de drie tuinbezitters heeft de afgelopen jaren de inrichting van de tuin veranderd. In meer dan de helft van de gevallen (60%) werd de tuin (iets) groener door de verandering. Drie op de tien tuinen bleven net zo groen als daarvoor, terwijl één op de tien tuinen juist minder groen werd.

Houtenaren zoeken bij warmte verkoeling in en om huis, maar ook bij water en bomen

Negen op de tien Houtenaren zoeken bij warm weer verkoeling in en om hun huis. Zes op de tien inwoners zochten afgelopen zomer ook verkoeling op andere plekken in Houten. De Rietplas/Oosterlaakplas, de omgeving van de Lek en het bos Nieuw Wulven waren daarbij de meest bezochte plekken.

De gemeente wil de komende jaren meer bomen planten en zo meer schaduw en dus koele plekken creëren in de zomer. De helft van de Houtenaren kan wel een plek bedenken waar dit wenselijk is. Zij noemen spontaan vaak het Rond, maar ook de plassen en parken. Of meer in het algemeen: plekken die nu veel verharding en steen kennen en bij speelplekken van kinderen. Overigens zijn de meningen verdeeld over de wenselijkheid van de bomen. Veel inwoners juichen dit toe, maar anderen plaatsen kanttekening dat woningen en zonnepanelen zo weinig zonlicht meer krijgen en dat het huidige groen beter onderhoud nodig heeft. Sommige inwoners pleiten voor niet te hoge bomen, maar lagere variëteiten met een dicht bladerdak

Inwoners treffen veel, vooral eenvoudige, maatregelen tegen warmte in en om hun huis

Houtenaren nemen verschillende maatregelen in en om hun woning om daar in de zomer de warmte zo veel mogelijk te weren. Negen op de tien inwoners nemen eenvoudige maatregelen en houden overdag ramen, deuren en gordijnen dicht en zetten 's nachts de ramen open. Daarnaast maakt meer dan de helft van de inwoners gebruik van zonwering of een ventilator. Eigenaren van een koopwoning zonder VVE nemen of overwegen daarnaast relatief vaak maatregelen aan hun dak (isolatie of een groen dak) of in de tuin (extra planten, een vijver of minder bestrating). Zij beschikken dan ook vaker dan huurders of woningeigenaren met een VVE over een eigen dak of tuin waar maatregelen mogelijk zijn.

Een kwart van de inwoners neemt of overweegt één of meerdere maatregelen niet omdat hun huis daar niet geschikt voor is, of omdat zij dit niet nodig vinden. Daarnaast zijn ook de kosten een belemmerende factor. Huurders nemen vaak niet alle mogelijke maatregelen, omdat zij dit de verantwoordelijkheid vinden van de verhuurder.

Veel interesse in informatie over duurzame onderwerpen, vooral via online kanalen

Vier op de vijf inwoners hebben interesse om meer te weten over één of meer duurzame onderwerpen. Dit is vooral interessant voor eigenaren van een koopwoning. Zij willen vooral graag meer weten over duurzame subsidies en leningen, dit is voor bijna de helft van de woningeigenaren interessant. Circa drie op de tien woningeigenaren willen meer weten over warmte-/elektriciteitsnetten, energiebesparing, energie-opwek en groene daken/tuinen. Huurders hebben de meeste interesse in (kleine) maatregelen waarmee zij energie kunnen besparen, een kwart van hen wil hier meer over weten.

Uit de spontane opmerkingen die zijn gemaakt bij het onderzoek blijkt dat veel inwoners ook behoefte hebben aan informatie vanuit de gemeente over de energietransitie: hoe en wanneer gaat Houten van het gas af en welke mogelijkheden hebben inwoners in hun situatie (rekening houdend met bijvoorbeeld de aanwezigheid van stadverwarming, de mogelijkheden in een appartement of in een huurwoning).

Inwoners ontvangen informatie over energie en klimaat vanuit de gemeente het liefst via een nieuwsbrief per e-mail (55%) of via de gemeentelijke website houten.nl (42%). Een kwart heeft interesse in een (fysieke of digitale) bewonersavond.

Conclusies en aanbevelingen

Inwoners van Houten vinden zichzelf al behoorlijk milieubewust en duurzaam. Het is dus niet echt nodig om hen verder te overtuigen van de nut en noodzaak hiervan. Wel kan de gemeente inwoners op verschillende manieren helpen om hier nog actiever mee aan de slag te gaan. Zeker ook omdat niet iedereen de middelen heeft of zich belemmert voelt door een VVE (koop) of een verhuurder.

De gemeente kan inwoners op de volgende manieren helpen:

- Informeren over concrete plannen van de gemeente, zodat inwoners hier rekening mee kunnen houden in hun plannen. Zij staan nu soms in de wachtstand, bijvoorbeeld omdat ze niet weten wanneer hun wijk van het gas af moet.
- Informeren over de mogelijkheden om verder te verduurzamen of de woning beter warmte-bestendig te maken. Woningeigenaren hebben vooral interesse in een thuisaccu, regenton, hybride warmtepomp en groene daken. Huurders hebben de meeste behoefte aan informatie over hoe zij energie kunnen besparen (bijvoorbeeld door middel van isolatie, of kleine maatregelen waarvoor geen toestemming van de verhuurder nodig is).
- Informeer over de mogelijkheden voor subsidies en leningen voor duurzame maatregelen. De (hoge) kosten vormen nu vaak een drempel. Dit vormt vooral een drempel voor jongere inwoners (25-44 jaar), die nu meer dan gemiddeld geraakt worden door de hogere energieprijzen.
- De gemeente kan deze informatie het best communiceren via een e-mail nieuwsbrief of op houten.nl. Er is ook wel interesse in een (fysieke of online) bewonersavond.
- Stimuleren en faciliteren van collectieve duurzaamheidsinitiatieven. Verschillende inwoners geven aan dat zij het prettig zouden vinden om gezamenlijk op te trekken.
- De Houtense organisaties op het gebied van duurzaamheid kunnen hiervoor ook nog verder onder de aandacht worden gebracht. Deze organisaties zijn nog niet allen even bekend.
- Creëer extra schaduwrijke en groene plekken waar inwoners verkoeling kunnen vinden tijdens warme dagen, vooral bij Het Rond, maar ook in Castellum en bij plassen en parken. Zorg daarbij wel voor goed onderhoud en houd er rekening mee dat hoge bomen niet overal goed samengaan met de aanwezigheid van zonnepanelen.
- Voor eigenaren met een VVE: informeer deze inwoners over de mogelijkheden in appartementen en overweeg om ook specifiek VVE's te ondersteunen.
- Een deel van de inwoners, met name huurders, heeft last van de hogere energieprijzen en verwacht daardoor financiële problemen te krijgen. Attendeer hen op de mogelijkheden voor energiebesparing of andere vormen van hulp, zoals de voedselbank of regelingen met de energieleverancier of de bank.

Voor de meeste hiervoor genoemde punten geldt dat deze vooral van toepassing zijn op eigenaren van woningen. Huurders zijn vaak afhankelijk van de verhuurder van hun woning en willen of kunnen zelf niet investeren in grote maatregelen. De gemeente kan hen helpen door:

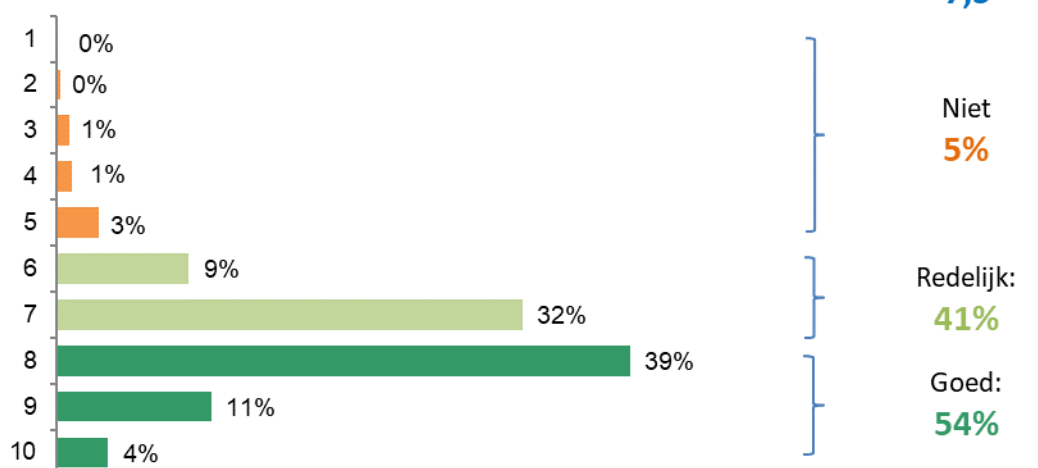
- Woningcorporaties en particuliere verhuurders te stimuleren om huurwoningen verder te verduurzamen.
- Huurders te informeren over kleine maatregelen die zij zelf eenvoudig kunnen nemen en hen eventueel bij het installeren hiervan te helpen.
- Huurders te attenderen op de mogelijkheid om te investeren in duurzame energie in de vorm van zonneparken of windmolens.

1. Algemeen

1.1 Inwoners van Houten vinden zichzelf behoorlijk milieubewust

Inwoners van Houten vinden zichzelf redelijk tot goed milieubewust. Als zij met een rapportcijfer mogen aangeven hoe duurzaam of milieubewust zij zichzelf vinden, geven zij zichzelf een ruime voldoende met een 7,5. Vier op de tien Houtenaren vinden zichzelf redelijk milieubewust en geven een cijfer 6 of 7. De helft van de inwoners geeft zichzelf een cijfer 8 of hoger. Slechts een klein deel van de Houtenaren (5%) is niet actief bezig met duurzaamheid en geeft zichzelf een onvoldoende (5 of lager).

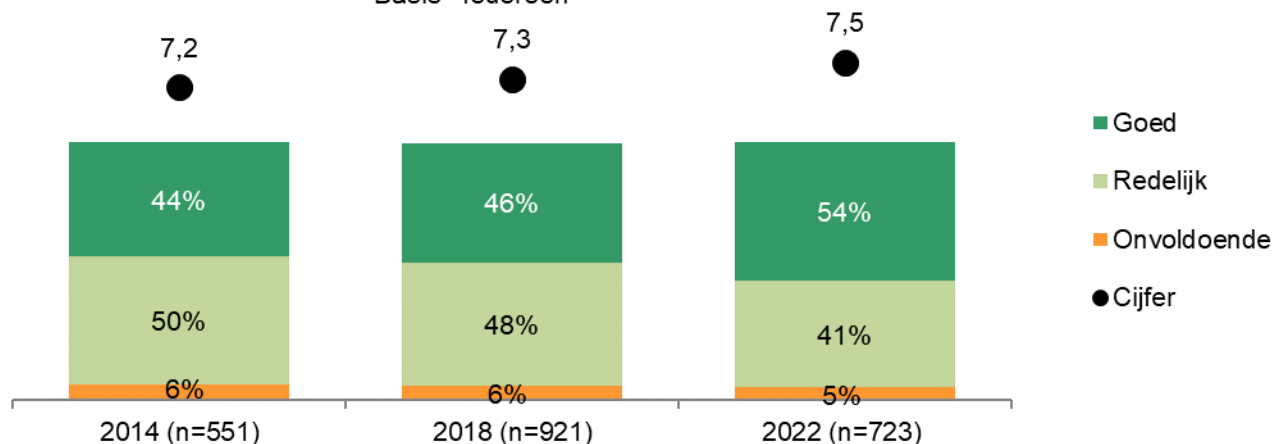
Zou u op een schaal van 1 t/m 10 aan willen geven hoe duurzaam of milieubewust u zichzelf vindt?
Basis= iedereen (n=723)

Inwoners met een koopwoning zonder VVE zijn nog iets milieubewuster (cijfer 7,5) dan inwoners met een koopwoning met een VVE of met een huurwoning (cijfer 7,3).

In vergelijking met eerdere jaren zijn Houtenaren steeds milieubewuster geworden. In 2014 gaven zij zichzelf gemiddeld nog een 7,2 en gaf minder dan de helft een cijfer 8 of hoger. In 2018 was dit licht gestegen naar 7,3 en in 2022 ligt dit nog hoger met een cijfer 7,5.

Zou u op een schaal van 1 t/m 10 aan willen geven hoe duurzaam of milieubewust u zichzelf vindt?
Basis= iedereen

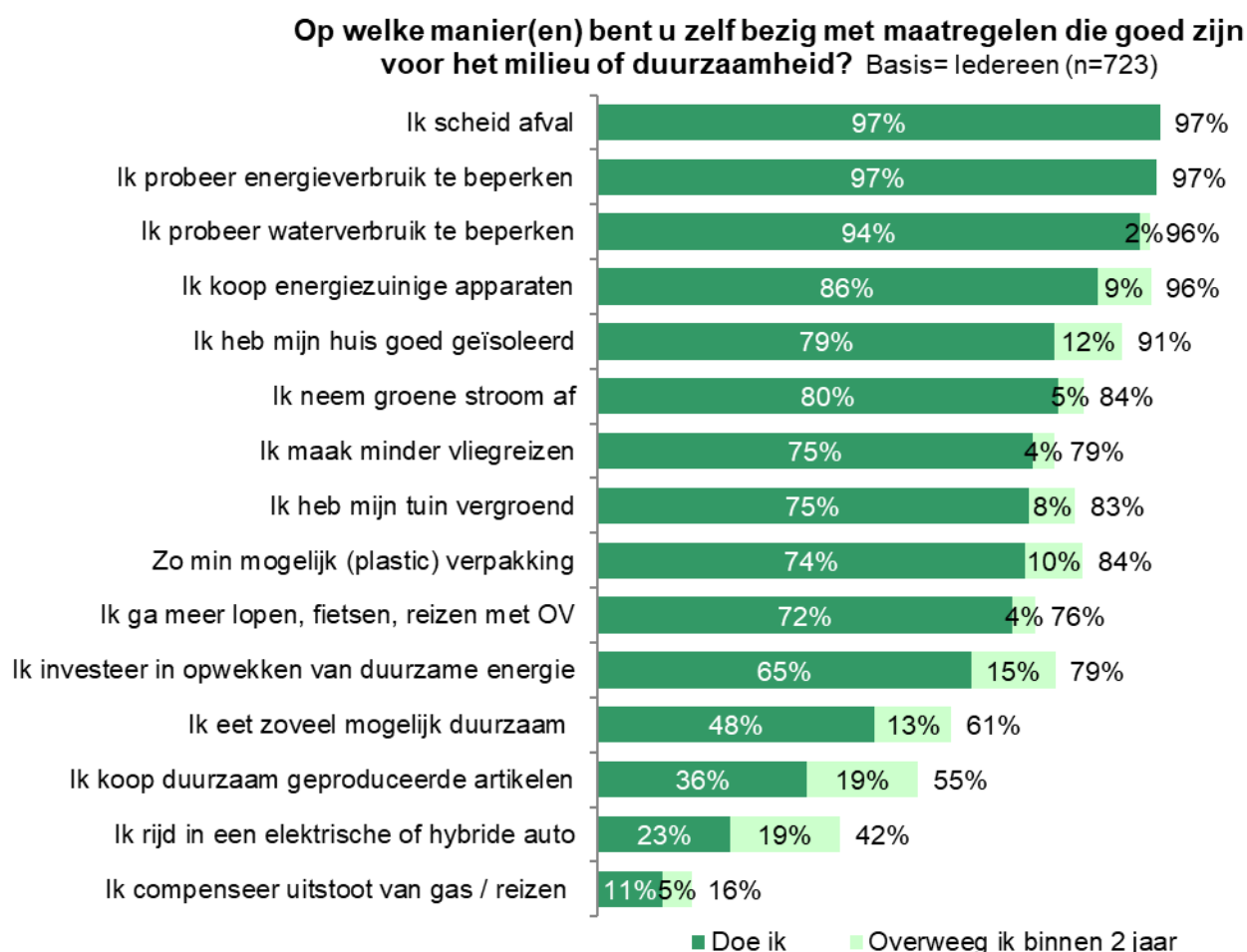

1.2 Inwoners nemen al veel en steeds meer maatregelen die goed zijn voor het milieu

Inwoners zijn op veel verschillende manieren bezig met maatregelen die goed zijn voor het milieu of duurzaamheid. Vrijwel iedereen scheidt afval en probeert verbruik van energie en water te beperken. Om dit te bereiken kopen de meeste inwoners energiezuinige apparaten, hebben zij hun huis goed geïsoleerd en nemen ze groene stroom af.

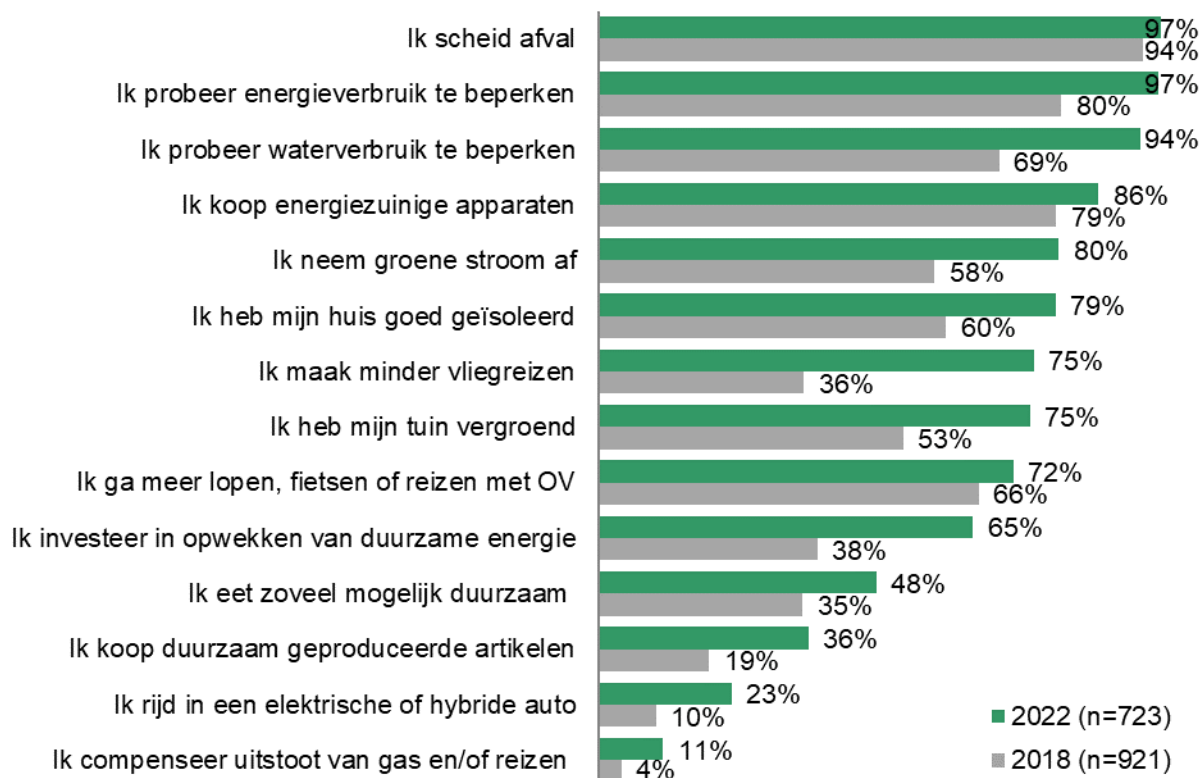
Inwoners hebben de meeste maatregelen die zij interessant vinden inmiddels al genomen, maar daarnaast zijn er nog verschillende maatregelen die inwoners overwegen te nemen in de komende twee jaar. Zij overwegen vooral vaker om duurzaam geproduceerde artikelen te kopen (19%), elektrisch te gaan rijden (19%) en te investeren in duurzame energie (15%).

Inwoners met een huurwoning nemen gemiddeld minder maatregelen dan inwoners met een koopwoning. Zij hebben vooral minder vaak hun huis goed geïsoleerd (47% versus 84% van de inwoners met een koopwoning). Ook hebben zij, net als woningeigenaren die onder een VVE vallen, minder vaak geïnvesteerd in het opwekken van duurzame energie (72% van de eigenaren zonder VVE, 40% van de eigenaren met VVE en 31% van de huurders).

In vergelijking met vier jaar geleden nemen inwoners steeds meer maatregelen die goed zijn voor het milieu. Alle maatregelen worden nu vaker genomen dan in 2018. Inwoners kiezen er nu vooral vaker bewust voor om niet te vliegen (gestegen van 36% in 2018 naar 75% in 2022). Ook investeren zij veel vaker in het opwekken van duurzame energie (warmtepomp, zonnepanelen en/of aandelen in zonnepanelen/windpark, gestegen van 38% naar 65%) en gaan zij bewuster om met water (gestegen van 69% naar 84%). De coronaepidemie en de hoge inflatie, aangewakkerd door de hoge energieprijzen, zullen waarschijnlijk in belangrijke mate hebben bijgedragen aan diverse maatregelen, zoals bijvoorbeeld minder vliegen.

Op welke manier(en) bent u zelf bezig met maatregelen die goed zijn voor het milieu of duurzaamheid? % Doe ik
 Meerdere antwoorden mogelijk. Basis = Iedereen

Zes op de tien inwoners (59%) hebben zelf spontaan nog één of meer andere maatregelen genoemd die goed zijn voor het milieu en duurzaamheid die zij overwegen. Deze komen soms (deels) overeen met de eerder voorgelegde maatregelen.

Zij maken vaak bewuste keuzes om minder te consumeren. Vooral de auto wordt hierbij regelmatig genoemd. Een deel van de Houtenaren heeft al geen auto meer, zij maken soms wel gebruik van deelauto's. Anderen proberen vaker bewust voor de fiets of OV te kiezen. Verschillende inwoners geven aan bewust niet met het vliegtuig op vakantie te gaan.

- *Auto de deur uit.*
- *Alleen nog maar treinreizen als ik op vakantie wil.*
- *Laat auto staan en neem de fiets.*
- *Auto wegdoen en OV en fiets gebruiken. Fietsvakanties i.p.v. met auto / vliegtuig.*
- *Zoveel mogelijk met OV. Geen eigen auto meer, maar indien toch nodig gebruik maken van deelauto's.*
- *Al 30 jaar geen auto meer. Als nodig: via Mywheels, autodelen.*

Daarnaast proberen Houtenaren minder energie te verbruiken, minder vlees te eten, minder voedsel weg te gooien, minder (nieuwe) spullen te kopen en vaker voor tweedehands te kiezen of spullen te repareren. Daarbij gaat de voorkeur uit naar duurzame en lokaal geproduceerde producten.

- *Consuminderen op alle vlakken.*
- *Minder kopen, meer herstellen.*
- *Geen slaapstand op apparaten. Stekkers uit stopcontact bij niet gebruiken.*
- *Geen vlees meer eten.*
- *Minder voedsel weggooien; 2e hands spullen kopen.*
- *Duurzame kleding.*
- *Ik gebruik plastic-vrij zelfgemaakt wasmiddel en vaatwasmiddel. Plastic-vrije shampoo.*
- *Groen dak, seizoensgroenten, van zo dichtbij mogelijk eten. Dus geen wijn uit Chili, geen avocado's. Tweedehands kleding en spullen, eigen overbodige spullen doorgeven, zwerfvuil rapen.*
- *Ik koop vooral tweedehands spullen en kleding.*
- *Regelmatig kringloop bezoeken om te halen maar ook om te geven.*
- *Kleding met aantoonbare duurzame productie en materialen. Kleding zelf repareren/hergebruiken.*

Andere Houtenaren overwegen te investeren in hun huis of tuin om deze (verder) te verduurzamen, bijvoorbeeld met zonnepanelen, een warmtepomp, een groen dak of een regenton.

- *Een hybride warmtepomp.*
- *Extra zonnepanelen.*
- *Groen dak en extra isolerend glas.*
- *Plat dak vergroenen.*
- *Regenton.*
- *Tuin zo inrichten dat deze goed is voor vogels en insecten. Beregening-systeem uit de grond voor de tuin. Nul op de meter huis.*
- *Zonnepanelen, warmtepomp.*
- *Huis energie-neutraal maken.*

1.3 Hoge kosten, timing en twijfel over effectiviteit (huidige) oplossing zijn drempels om maatregelen te nemen

Hoewel Houtenaren al veel maatregelen hebben genomen, hebben de meeste inwoners (96%) bij één of meerdere maatregelen aangegeven deze nu (nog) niet te doen. Voor huurders is het belangrijkste argument om maatregelen niet te nemen, dat zij dit de verantwoordelijkheid vinden van de verhuurder (74%). Enkele inwoners hebben elders in het onderzoek aangegeven dat zij soms zelf wel willen verduurzamen, maar dat dit niet is toegestaan door de verhuurder.

Daarnaast vormt de benodigde investering voor de maatregelen vaak een drempel. Eén op de drie inwoners vindt (sommige) maatregelen (te) duur. Zij wachten daarom vaak op een natuurlijk moment voor de investering, bijvoorbeeld wanneer een apparaat vervangen moet worden.

Verder speelt mee dat ruim een kwart van de inwoners verwacht dat de techniek de komende tijd nog beter gaat worden. Dit argument speelt vooral bij woningeigenaren (31% versus 4% van de huurders). Woningeigenaren met een VVE geven relatief vaak aan dat hun woning niet geschikt is voor de maatregelen (30%). Huurders hebben op dit moment vaker niet het geld voor de maatregelen (34% versus 22% van de woningeigenaren).

Wat houdt u tegen om deze maatregelen te nemen?

Basis = Neemt één of meer maatregelen niet (n=692)

Meerdere antwoorden mogelijk

*Alleen o.b.v. inwoners met een huurwoning (n=94)

Eén op de vijf (21%) heeft nog een andere reden genoemd om de maatregelen niet te nemen. Zij twijfelen soms aan het nut en de haalbaarheid van maatregelen. Dit geldt vooral voor CO2 compensatie.

- *Sommige maatregelen hebben weinig effect, ook al lijkt het dat je dan goed bezig bent.*
- *Sommige maatregelen zijn onzin, zoals het afkopen van CO2 uitstoot.*
- *Ik vind die compensatie van CO2 te vaag.*
- *Volgens mij is de productie van een hybride/elektrische auto helemaal niet milieu bewust.*
- *Biologische producten zijn niet perse beter voor het milieu. Soms is een lokale optie beter dan een biologische.*
- *Het is doorgaans niet makkelijk zichtbaar wat werkelijk duurzaam is in de keten en productie.*

Soms zou men wel willen, maar is het praktisch niet mogelijk of rendabel.

- *Minder autoreizen is tijd-technisch niet haalbaar.*
- *Ik mag mijn dak niet aanpassen door een beheersmaatregel.*
- *Moeilijke regels voor een appartementencomplex.*
- *Kan en mag niet veel zonder toestemming verhuurder.*
- *Een elektrische auto is pas rendabel bij veel kilometers, we rijden nog geen 10.000 km per jaar en 1 op 20 minimaal.*
- *Elektrische auto hebben we overwogen maar een paal voor de deur mocht niet (hebben geen eigen parkeerplaats).*
- *Het openbaar vervoer is duurder dan met de auto in mijn geval.*
- *Het verder verduurzamen van mijn huis is voor mij niet interessant, alle investeringen die ik zou doen komen voor mij alleen maar duurder uit.*

Ten aanzien van CO2 compensatie geven meerdere inwoners aan dat zij geen vliegvluchten maken en deze dus ook niet hoeven te compenseren. CO2-compensatie is echter ook voor andere CO2-uitstoot mogelijk. Blijkbaar is dat niet bekend. Verschillende inwoners hebben nu bewust geen auto en willen ook geen elektrische auto.

- *Je kunt geen vliegvlucht compenseren als je niet vliegt.*
- *We hebben bewust geen auto, dus overschakelen naar elektrisch heeft dan juist meer milieu-impact.*

Ook geven enkele personen aan dat de maatregelen niet te veel ten koste mogen gaan van comfort.

- *Een beetje comfort mag wel overblijven.*
- *Het leven moet ook nog prettig blijven.*
- *Vlees is wel erg lekker.*

1.4 Bekendheid van Houtense organisaties m.b.t. duurzaamheid loopt sterk uiteen

Er zijn in Houten verschillende (vrijwilligers)organisaties die kunnen helpen om maatregelen te nemen. De bekendheid van deze organisaties verschilt sterk. Repaircafe Houten is bij de meeste inwoners bekend. Eén op de drie geeft zelfs aan hier goed bekend mee te zijn, de meeste inwoners kennen de organisatie echter alleen van naam.

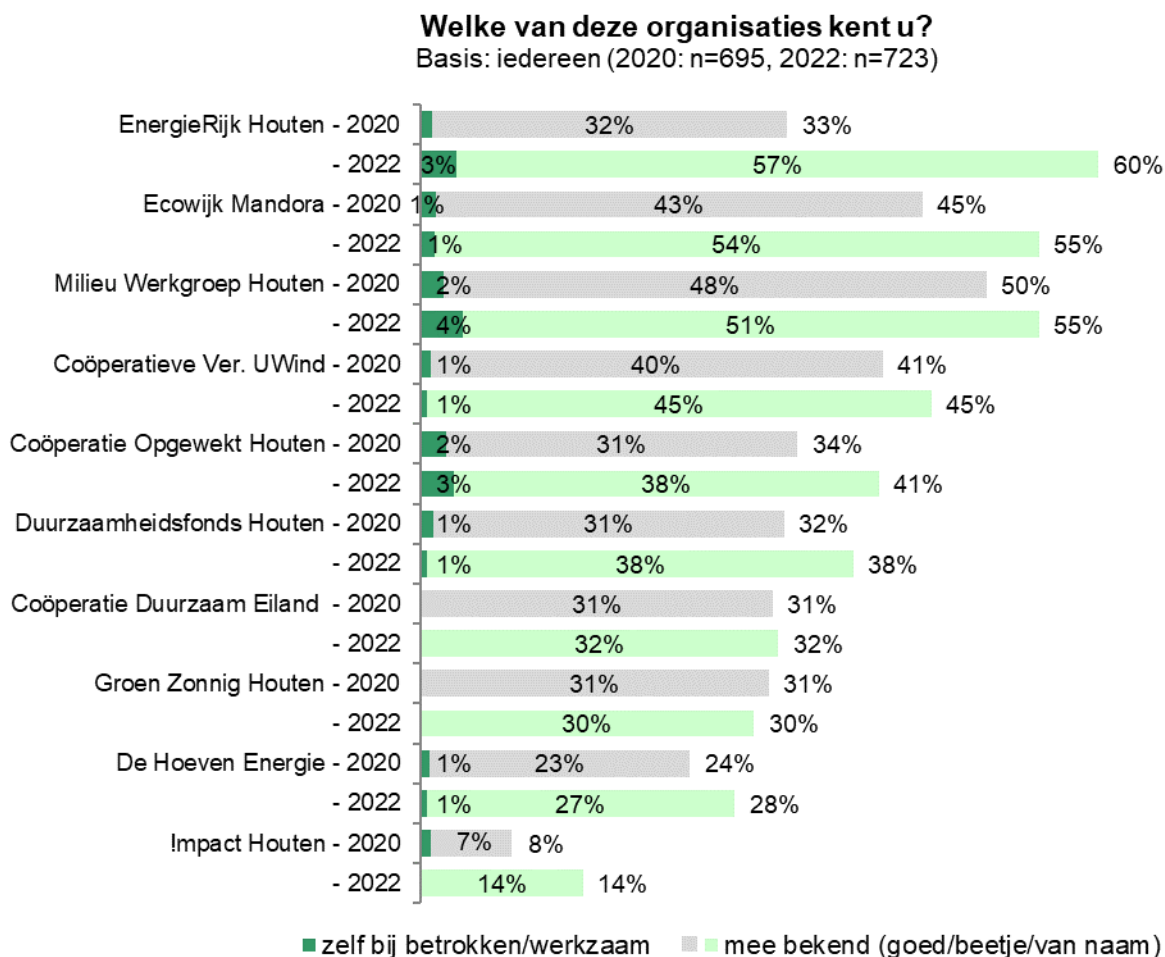
Ook EnergieRijk Houten, Ecowijk Mandora en Milieu Werkgroep Houten zijn bij meer dan de helft van de inwoners bekend en minimaal één op de zeven is goed bekend met deze organisaties. EnergieRijk Houten is zelfs bij een kwart van de inwoners goed bekend.

Impact Houten is het minst bekend van de genoemde organisaties. Eén op de zeven inwoners kent deze organisatie en slechts 4% is er goed mee bekend. Waarschijnlijk komt deze lage bekendheid voort uit het feit dat Impact Houten zich voornamelijk op ondernemers richt.

In vergelijking met 2020 is de bekendheid van vrijwel alle organisaties gestegen. Vooral de bekendheid van EnergieRijk Houten is sterk toegenomen (van 33% in 2020 naar 60% nu). Alleen voor Groen Zonnig Houten is de bekendheid een fractie gedaald.

Door een verschil in vraagstelling is de mate waarin inwoners bekend zijn met deze organisaties niet goed te vergelijken in de tijd.*

* In 2020 is onderscheid gemaakt in ken ik goed / een beetje / wel eens van gehoord. In 2022 is alleen onderscheid gemaakt in ken ik goed / wel eens van gehoord. De optie "ken ik een beetje" is vervallen.

2. Energie

2.1 Inwoners, met name woningeigenaren, hebben al veel duurzame voorzieningen getroffen

Houtenaren hebben al veel verschillende duurzame voorzieningen in en om hun woning. Vooral kleine, eenvoudige maatregelen zoals ledlampen, waterbesparende douchekop en tochtstrips bij deuren en ramen zijn door de meeste inwoners al genomen. Daarnaast hebben ook veel inwoners al wat grotere maatregelen genomen. Zo heeft driekwart van de inwoners dubbelglas, en meer dan de helft kookt elektrisch, heeft zonnepanelen, vloer, dak en spouwmuren zijn geïsoleerd en er zijn thermostaatknoppen.

Daarnaast overwegen veel inwoners aanvullende voorzieningen. Vooral een thuisaccu (35%), regenton (29%) en (hybride) warmtepomp (27% en 19%) worden vaak overwogen.

Aanwezigheid en overweging duurzame voorzieningen

Basis= Iedereen (n=723)

De aanwezigheid van en interesse in duurzame voorzieningen hangt sterk samen met de woonsituatie. Bezit en interesse zijn het hoogst onder eigenaren van een koopwoning zonder VVE, terwijl de animo voor de voorzieningen het laagst is onder huurders.

In onderstaande grafiek zijn de voorzieningen met de meest duidelijke verschillen tussen deze groepen weergegeven. Vooral isolatie van vloer, dak en spouwmuren is veel vaker al gedaan of overwogen door woningeigenaren zonder VVE. Zij hebben ook vaker grotere investeringen gedaan of overwogen, zoals zonnepanelen of een warmtepomp. Huurders hebben of overwegen vrijwel alle voorzieningen minder vaak, zij hebben alleen vaker radiatorfolie. Woningeigenaren met een VVE hebben of overwegen in vergelijking met degenen zonder VVE vooral minder vaak een regenton of zonnepanelen. Zij zullen vaker in een appartement wonen, zonder tuin en eigen dak.

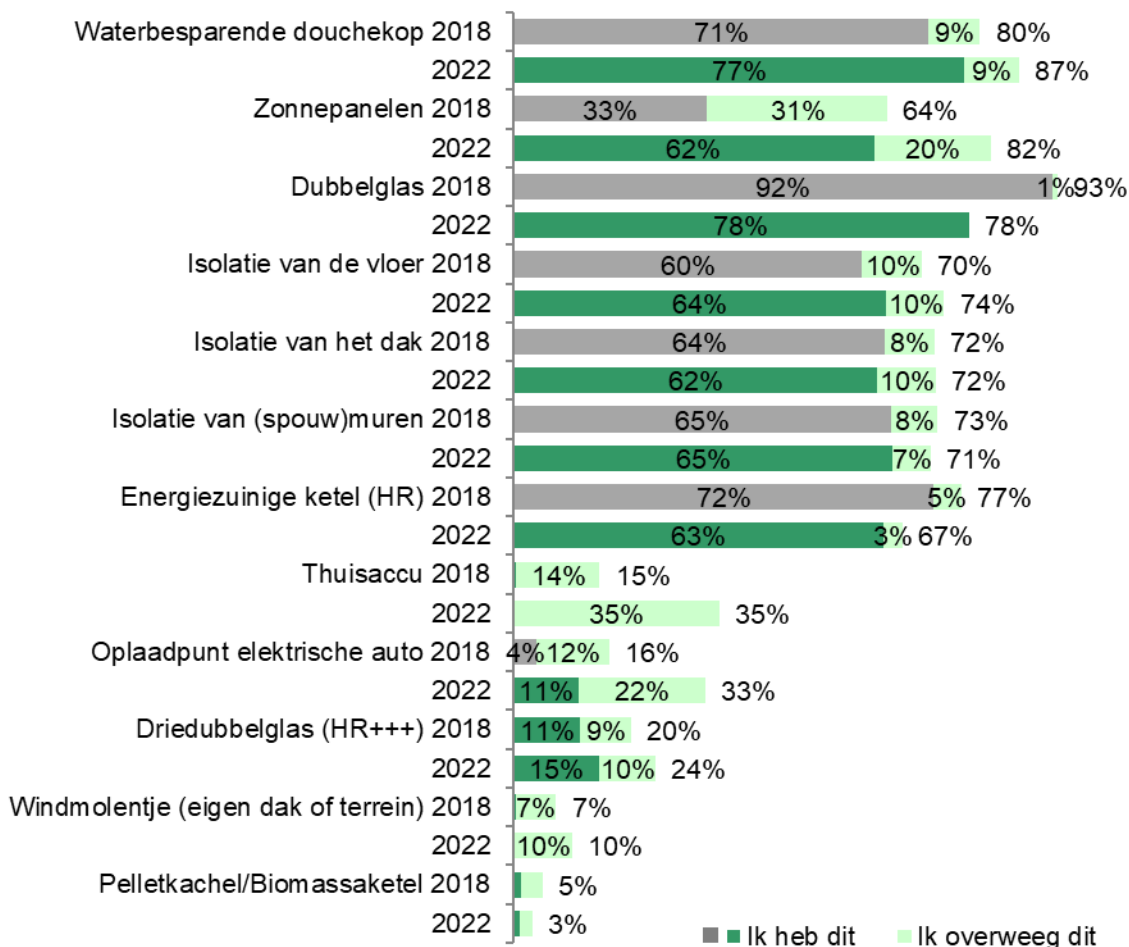

In vergelijking met 2018 is de aanwezigheid en overweging van de meeste voorzieningen toegenomen. Vooral de aanwezigheid van zonnepanelen is sterk gegroeid, van 33% naar 62%. Hierdoor is ook de interesse in een thuisaccu duidelijk toegenomen. Daarnaast laat ook de aanwezigheid van en interesse in een oplaadpunt voor een elektrische auto een duidelijke stijging zien.

Alleen dubbelglas en energiezuinige ketels (HR) komen minder vaak voor dan in 2018, waarschijnlijk zijn deze vervangen door alternatieven zoals HR++(+) glas en warmtepompen.

Aanwezigheid en overweging duurzame voorzieningen

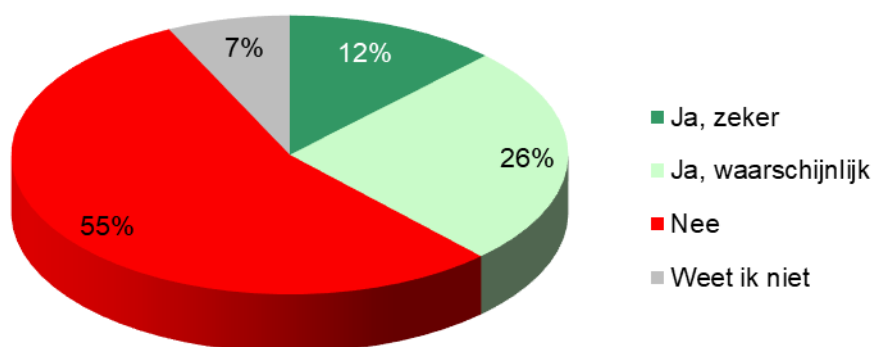
Basis= Iedereen (2018: n=921, 2022: n=723)

73% van de Houtenaren heeft op dit moment een CV-ketel of HR-ketel. Ruim een derde van hen (38%) moet of wil deze (waarschijnlijk) vervangen binnen nu en 5 jaar. 7% van de bezitters weet niet of de ketel binnen 5 jaar vervangen moet worden, met name huurders zijn hier vaak niet van op de hoogte (32% van hen weet het niet). Inwoners van Zuidwest moeten hun ketel het vaakst (waarschijnlijk) vervangen (50%). In het buitengebied speelt dit het minst (25%).

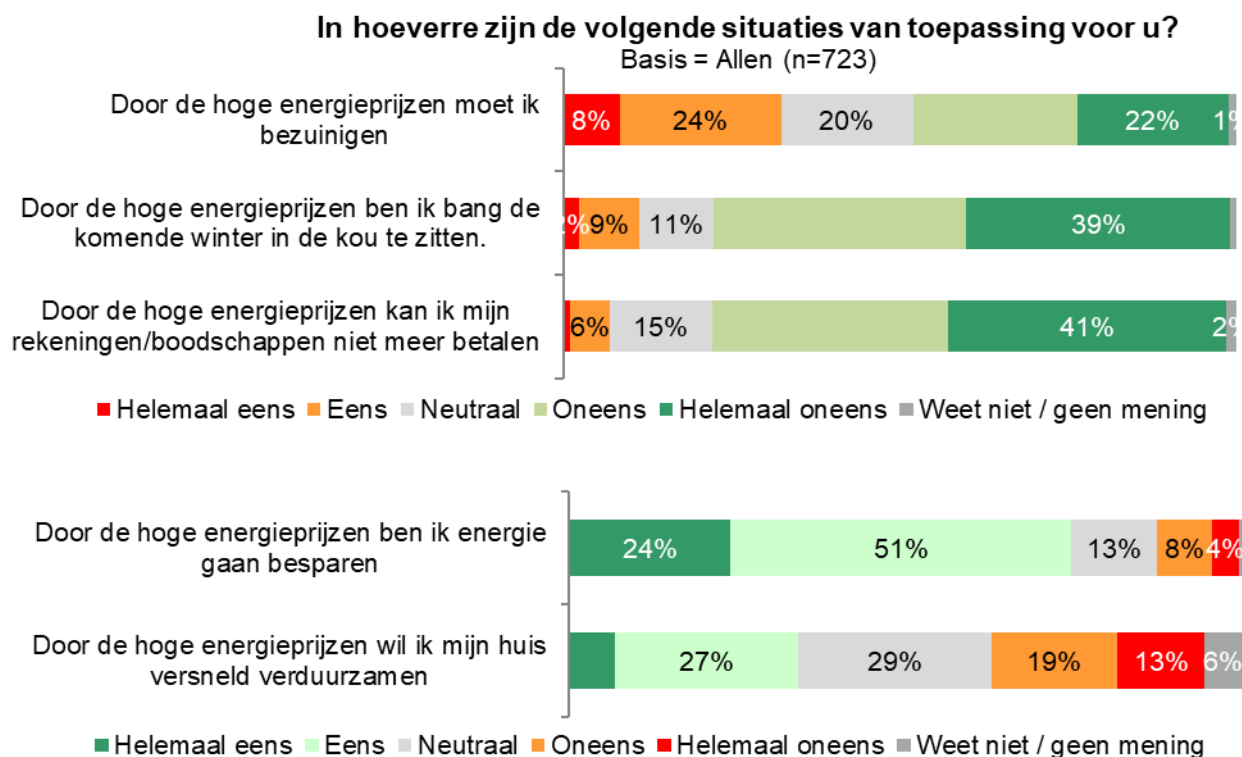
Wilt u of moet u binnen nu en 5 jaar uw verwarmingsketel vervangen?

Basis = heeft een CV-ketel of HR ketel (n=562)

2.2 Stijging van de energieprijzen heeft voor veel inwoners impact op hun gedrag

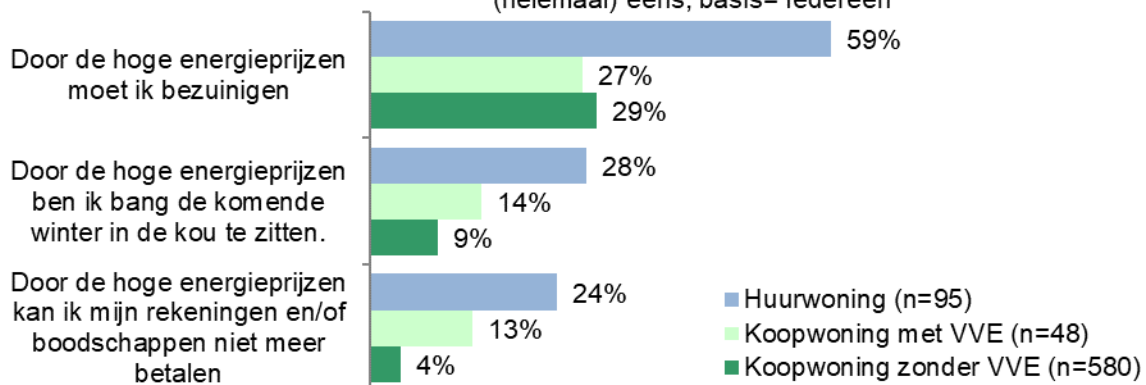
Dit jaar zijn de energieprijzen sterk gestegen. Eén op de tien inwoners (11%) is bang hierdoor de komende winter in de kou te zitten en 7% kan hierdoor mogelijk de rekeningen en / of boodschappen niet meer betalen. De meeste inwoners komen (nog) niet direct in de problemen door de stijging van de energieprijzen, maar zij passen er vaak wel hun gedrag op aan. Driekwart van de inwoners is door de prijsstijgingen energie gaan besparen. Eén op de drie inwoners (32%) moet door de hoge prijzen bezuinigen. Dit geeft voor één op de drie inwoners ook een extra stimulans om hun woning sneller te verduurzamen.

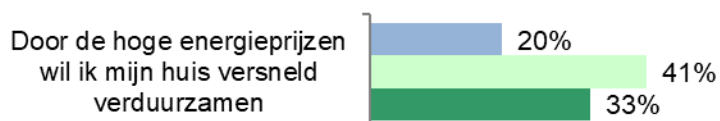
De impact van de prijsstijging verschilt, afhankelijk van de woonsituatie (waarbij waarschijnlijk ook achterliggende socio-demografische kenmerken, zoals leeftijd en inkomen een rol spelen). Huurders moeten vaker bezuinigen door de hoge energieprijzen (59%) en vrezen vaker in de kou te zitten komende winter (28%) of problemen te krijgen met het betalen van alle rekeningen (24%). Omdat zij een huurwoning hebben, zijn zij daarentegen juist minder vaak van plan (of in de gelegenheid) om hun woning versneld te verduurzamen.

In hoeverre zijn de volgende situaties van toepassing voor u?

(helemaal) eens, basis= iedereen

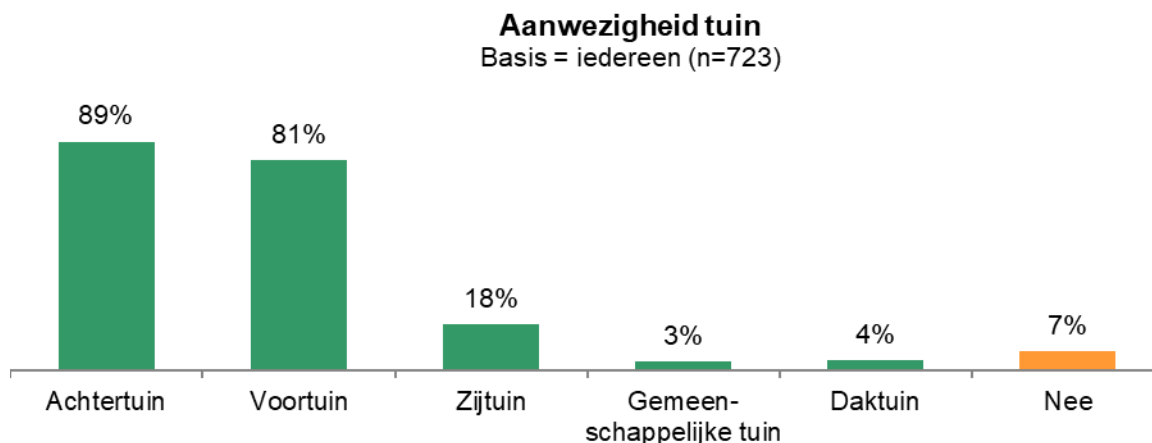
(helemaal) **ONE**ens, basis= iedereen

3. Aanpassing aan klimaatverandering

3.1 Tuinen in Houten zijn vrij groen en inwoners kiezen bij nieuwe inrichting vaak voor meer groen

Negen van de tien inwoners (93%) hebben een tuin bij hun woning. De meesten van hen hebben zowel een voor- als een achtertuin. Eén op de zes heeft (ook) een zijtuin. Een klein deel van de inwoners beschikt over een gemeenschappelijke tuin of daktuin. Dit beeld is niet veranderd in vergelijking met 2018.

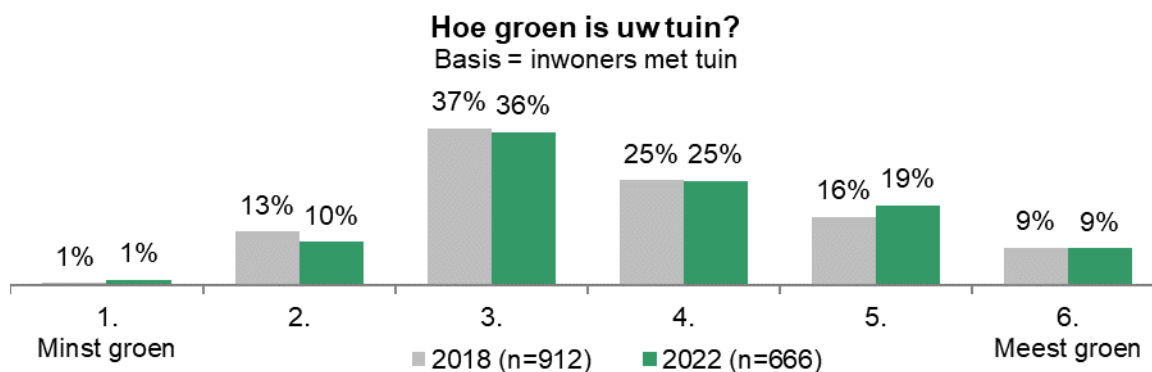
De tuinen verschillen in de mate van hoe groen zij zijn. Hierbij maken we onderscheid in de volgende soorten tuinen:

1. Bijna geheel ondoorlatend betegeld, bij een flinke regenbui wordt er geen water vastgehouden in de bodem, geen beplanting en weinig/geen biodiversiteit.
2. Grotendeels betegeld. Een paar struikjes groen geeft een beetje biodiversiteit, maar nog steeds stroomt veel regenwater weg.
3. In deze tuin zijn al wat meer wateropvangmogelijkheden: een gazon, een regenton, een paadje met waterdoorlatende bestrating. De groene beplanting zorgt voor wat meer biodiversiteit.
4. De heg rondom i.p.v. een schutting zorgt voor meer groen en meer biodiversiteit. Meer waterdoorlatende bestrating en een vijvertje zorgen ervoor dat er meer water kan worden vastgehouden.
5. Een grotere vijver, nog meer beplanting, en groen tussen de tegels: hier kan al heel wat water in de grond zakken, en de biodiversiteit is gevarieerd.
6. Een houten vlonder i.p.v. een stenen terras, waterdoorlatende tegels, een schuur met een groen dak, veel planten, een grote vijver: het overtollige regenwater kan bijna geheel vastgehouden worden. Veel groen en een grote vijver: een (zeer) gevarieerde biodiversiteit.

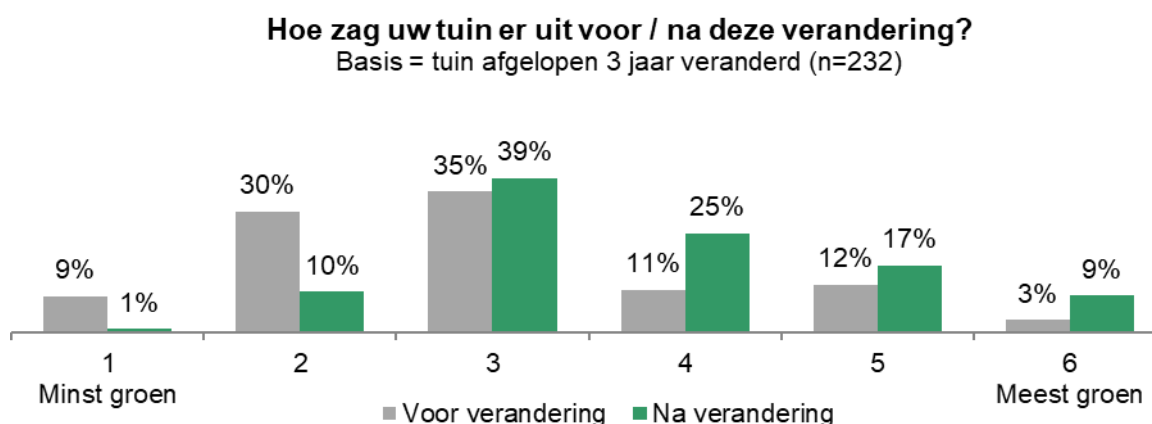
De meeste tuinen in Houten (61%) zijn gemiddeld groen (categorie 3 en 4) en kennen een combinatie van tegels en gazon, met groene beplanting en soms een vijvertje. 28% van de tuinen is nog groener en heeft meer gazon en groene borders dan tegels, met een grotere vijver (categorie 5 en 6). Daarentegen is één op de tien tuinen (11%) overwegend betegeld, waarbij meestal wel nog een paar struikjes groen aanwezig zijn (categorie 1 en 2).

In vergelijking met 2018 is dit beeld niet echt veranderd, al lijkt er een heel kleine verschuiving zichtbaar richting een groenere tuin.

Ruim één op de drie tuinbezitters (37%) heeft in de afgelopen drie jaar de inrichting van de tuin veranderd. In meer dan de helft van de gevallen (60%) werd de tuin groener door de verandering. Drie op de tien tuinen (30%) waren na de verandering net zo groen als daarvoor, terwijl een klein deel van de tuinen (10%) juist minder groen werd.

In vergelijking met vier jaar geleden kiezen inwoners er nu iets vaker voor om de tuin groener te maken als ze de inrichting veranderen. In 2018 had één op de drie tuinbezitters (35%) in de afgelopen drie jaar de inrichting van zijn tuin veranderd. In de helft van de gevallen (49%) werd de tuin groener door de verandering, terwijl één op de acht (12%) de tuin minder groen maakte.

Opmerkelijk is wel dat het aandeel groene tuinen overall niet significant toeneemt in vergelijking met 2018, ondanks dat een deel van de inwoners aangeeft dat zij hun tuin verder vergroend hebben. Mogelijk herkennen inwoners hun eigen tuin niet altijd goed in de verschillende opties en is het ontbreken van een vijver in de eigen tuin vaak reden om voor een minder groene variant in de vragenlijst te kiezen. Gezien het aandeel inwoners waar de tuin afgelopen jaren groener is geworden, lijken we toch voorzichtig te mogen concluderen dat de tuinen ook overall iets groener zijn geworden.

3.2 Houtenaren zoeken bij warm weer verkoeling bij hun woning, maar ook bij water en bomen

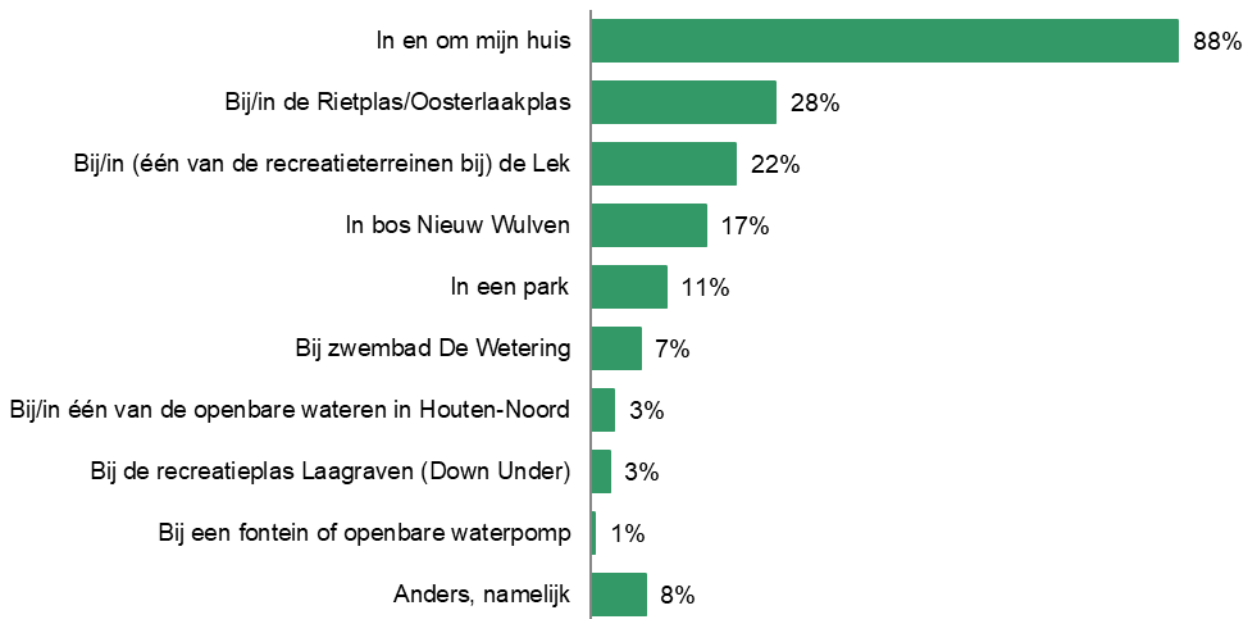
De afgelopen zomer was weer erg warm en droog. Veel Houtenaren zochten verkoeling in en om hun huis om aan deze warmte te ontsnappen. Dit geldt vooral voor inwoners met een eigen tuin (89% versus 78% van de inwoners zonder tuin). Daarnaast zochten zes op de tien inwoners (59%) ook verkoeling op andere plekken in Houten. De Rietplas/Oosterlaakplas, de omgeving van de Lek en het bos nieuw Wulven waren daarbij de meest bezochte plekken.

Verschillende inwoners noemden spontaan nog andere plekken waar zij verkoeling zochten afgelopen zomer, zoals de Vijfwal in Houten. Ook bezochten zij plekken buiten Houten, zoals Amelisweerd, en de Loosdrechtse of Maarseveense plassen. Verschillende inwoners creëerden een briesje door op de fiets te stappen. Enkele personen hadden geen moeite met de warmte en genoten hier juist volop van.

Waar in de gemeente Houten zoekt u verkoeling tijdens een hittegolf?

Basis = Iedereen (n=723)

Meerdere antwoorden mogelijk

De gemeente wil de komende jaren meer bomen planten en zo meer schaduw en dus koele plekken creëren in de zomer. De helft van de Houtenaren (48%) kan één of meerdere plekken noemen waar de gemeente volgens hen koele plekken zou moeten creëren. De omgeving van Het Rond is daarbij het meest genoemd.

- *Bij het Rond, nu veel betegeld.*
- *Het Rond! Wordt het misschien ook gezelliger.*
- *Het Rond mag wat mij betreft nog groener.*
- *Het Rond is een bakoven.*
- *Op het Rond mag er wel veel meer groen: bomen en struiken.*

Ook Castellum en de plassen en parken (met name park Schoneveld) zijn meerdere keren genoemd

- *Bijvoorbeeld in enkele straten in Castellum - daar staan nog weinig bomen.*
- *De wijk Castellum zou een beter groenbeleid kunnen hebben.*
- *Honswijkerplas.*
- *Bij de Rietplas mag wel wat komen om ook in de schaduw te zitten.*
- *Park Schoneveld (staan er al veel maar er kunnen er nog genoeg bij).*
- *In de huidige parken, kunnen meer bomen geplant worden.*
- *Bij/op alle stranden en hun grasveldjes, grote grasvelden/parken, speelplaatsen, pleinen, het Rond (hier moeten echt veel volle bomen bijkomen!), vollere bomen in alle straten (niet te veel wegsnoeien!)*

Daarnaast zijn veel verschillende specifieke locaties genoemd. Hieronder staat een willekeurige selectie.

- *In Houten Zuid bij de Stenen ter hoogte van de Leisteen.*
- *Langs het Amsterdam Rijn-kanaal.*
- *In de woonwijken meer grote bomen plaatsen.*
- *Weilanden rond Houten Oost.*
- *Winkelstraten.*
- *Torenmuur grasveld.*
- *Hogere bomen op de Vijfwal.*
- *Gletsjermeer, hier staan niet heel veel hoge bomen.*

Verschillende inwoners geven meer in het algemeen aan dat dit vooral wenselijk is op plekken die nu veel verharding en steen kennen en op speelplekken van kinderen.

- *Alle plaatsen waar sprake is van een groot verhard oppervlak zoals parkeerplaatsen en bij Het Rond, Oude Dorp etc. Verharding houdt hitte vast, daarom juist daar meer bomen (platanen?) t.b.v. schaduw.*
- *Op alle plekken met veel verharding en steen. Dus op het Rond en de bedrijventerreinen. En zeker op plekken waar in de toekomst woningen komen.*
- *In ruimten waar veel versteend is.*
- *Overal! Groen is goed.*
- *Bij de speeltuinen zodat kinderen niet verbranden. Bijv schommelpark Plantagepolder.*
- *Bij alle speelplekken voor kinderen. Overal waar het kan.*

Overigens zijn de meningen verdeeld over het plaatsen van meer bomen. Sommige inwoners vinden het jammer dat de afgelopen jaren bomen zijn gekapt en dat daar geen nieuwe bomen voor in de plaats zijn gekomen. Anderen vinden dat er al te veel bomen zijn, of dat er kritischer moet worden gekeken naar het soort bomen en het groenbeleid van de gemeente. De bomen moeten volgens hen niet te hoog zijn, en voldoende schaduw afwerpen.

- *Ik vind dat er al veel bomen in Houten staan, ook veel verschillende (bloeiende) bomen.*
- *Er staan veel te veel bomen op parkeerplaatsen en zo vervuilen ze de auto's en dus meer energieverstopping door water en stroom. Haal ze weg!!!!*
- *Gemeente moet eerst eens beginnen met de veel te hoge (en dus gevaarlijke) bomen in de woonwijken te vervangen door kleinere.*
- *Ik denk dat de gemeente eerst zorgvuldiger met het bestaande groen moet omgaan en natuurlijker moet gaan beheren en niet zoveel snoeien.*
- *Waar veel bestrating is, zoals bij het gemeentehuis. In plaats van palmbomen te planten omdat het zo heet is, schaduw creëren.*
- *Overal. Jammer vind ik dat bomen vaak geen kans lijken te krijgen om echt oud te worden (uitzonderingen daargelaten). Behalve koelte en schaduw zorgen (met name "bejaarde") bomen ook voor een verhoogde mate van psychisch welbevinden van bewoners, een factor die men niet moet onderschatten.*
- *In veel wijken staan naar mijn mening veel te hoge bomen. Lagere, schaduw makende bomen absoluut noodzakelijk in de wijken, de veel te hoge bomen eruit.*

Verschillende inwoners maken zich zorgen dat de bomen ten koste gaan van de opbrengst van zonnepanelen.

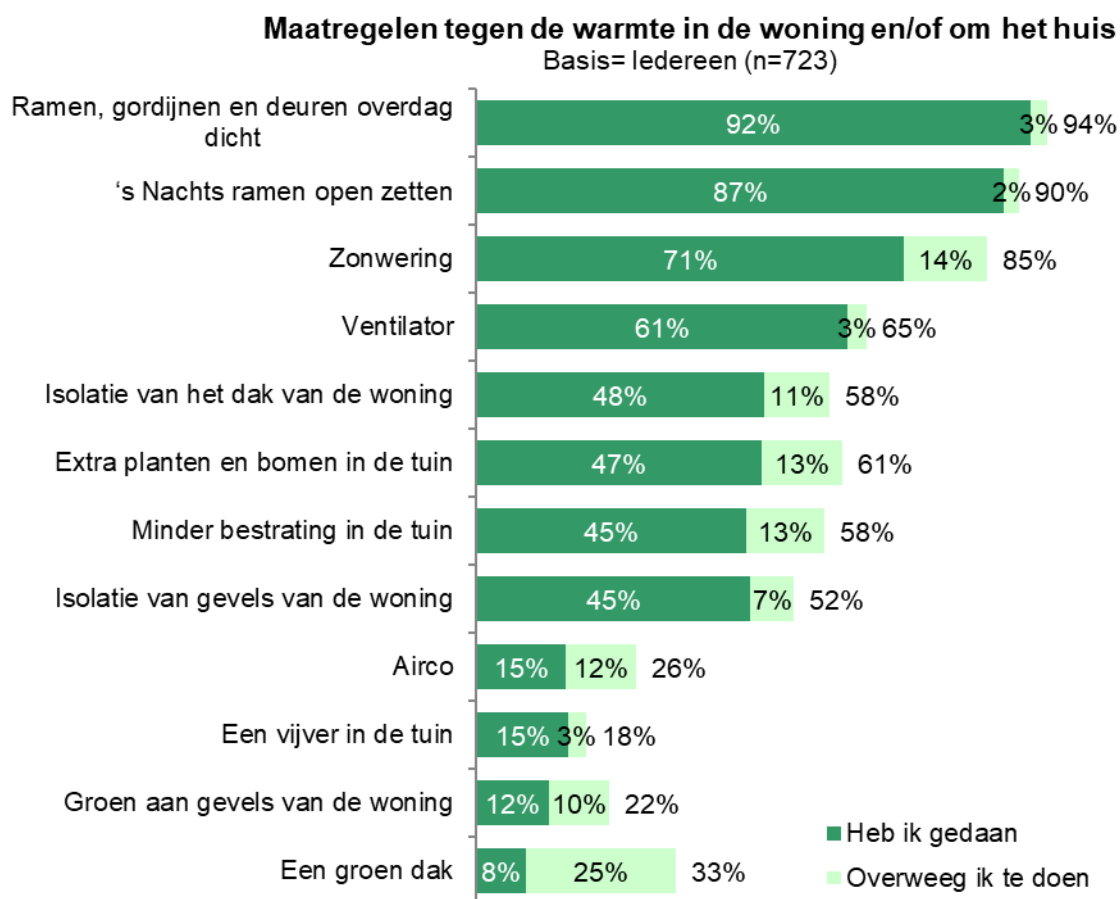
- *Geen bomen waar zonnepanelen op het dak liggen.*
- *Hier staan al zoveel bomen voor de deur, dat zonnepanelen geen zin heeft. Iets om over na te denken.*
- *Let op zonnecollectoren en zonrichting/schaduwval, bij het plaatsen van bomen.*

3.3 Inwoners treffen veel, vooral eenvoudige, maatregelen tegen warmte in en om hun huis

Veel inwoners zoeken bij warmte verkoeling in en om hun woning. Zij hebben dan ook verschillende maatregelen genomen om de warmte daar zo veel mogelijk te weren. Vooral eenvoudige maatregelen, die zonder grote investering of veel moeite gedaan kunnen worden, komen veel voor. De meeste inwoners houden overdag ramen, deuren en gordijnen dicht en zetten 's nachts de ramen open. Daarnaast maakt meer dan de helft van de inwoners gebruik van zonwering of een ventilator.

Naast de maatregelen die al genomen zijn overweegt een kwart van de inwoners een groen dak, één op de zeven overweegt zonwering, extra planten of bomen of minder bestrating in de tuin.

Eigenaren van een koopwoning hebben het vaakst maatregelen genomen of overwogen (gemiddeld 7 van de 12 genoemde maatregelen). Zij hebben of overwogen vaker maatregelen aan het dak (66% isolatie van het dak en 39% groen dak), of in de tuin (67% heeft of overweegt extra planten en bomen, 64% heeft of wil minder bestrating en 20% een vijver in de tuin). Zij hebben of overwogen ook vaker zonwering (89%).

Huurders hebben de minste maatregelen genomen (gemiddeld 4 à 5). Eigenaren met een koopwoning met VVE hebben net iets meer maatregelen genomen dan huurders (gemiddeld 5). Voor deze inwoners geldt relatief vaak dat de maatregelen niet mogelijk zijn, omdat zij geen eigen dak of een tuin hebben.

De meeste inwoners hebben meerdere maatregelen genomen tegen de warmte. Voor huurders is de belangrijkste reden om sommige maatregelen niet te nemen, dat zij dit de verantwoordelijkheid vinden van de verhuurder. Daarnaast speelt bij een kwart van de inwoners mee dat hun huis niet geschikt is voor bepaalde maatregelen, of dat ze het niet nodig vinden. Dit geldt vooral voor inwoners met een koopwoning, huurders hebben deze redenen wat minder vaak genoemd (respectievelijk door 15% en 10% genoemd). Ook de kosten vormen vaak een drempel: één op de vijf vindt de maatregelen (te) duur en één op de zes heeft er nu het geld niet voor. Dit geldt zowel voor huurders als voor woningeigenaren.

Wat houdt u op dit moment mogelijk tegen om deze maatregel(en) te treffen tegen de warmte? Basis = Is een of meer maatregelen tegen warmte niet van plan (n=690) Meerdere antwoorden mogelijk

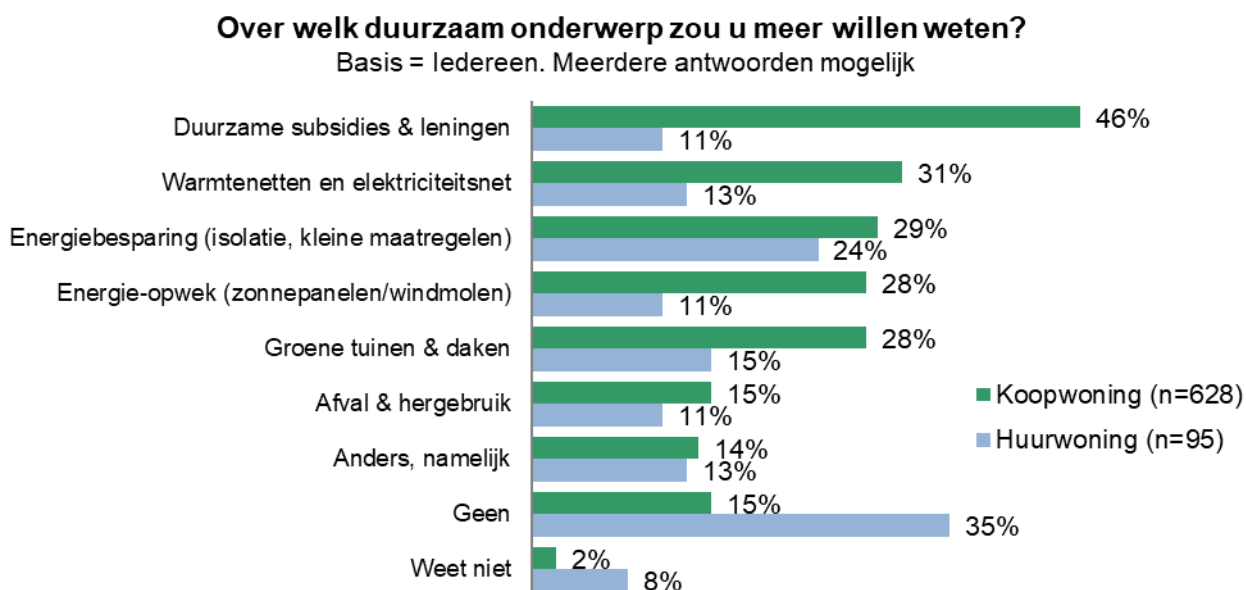
*Basis = huurders die één of meer maatregelen niet van plan zijn (n=85)

Eén op de vijf heeft nog een andere reden of toelichting genoemd. Hierbij is vaak het bezwaar genoemd dat een airco niet goed is voor het milieu. Soms zijn de maatregelen niet mogelijk of toegestaan in een huurwoning of appartement, of is er geen of een te kleine tuin aanwezig. Een vijfde vindt niet iedereen veilig, met het oog op kleine kinderen en niet iedereen vindt groen aan de gevels mooi. Verschillende inwoners vinden de maatregelen die ze nu al hebben genomen, voldoende.

4. Informatiebehoefte

4.1 Interesse in informatie over financiering en (kleine) maatregelen voor verduurzamen

Energie en klimaat blijven de komende jaren belangrijk. Iedereen krijgt ermee te maken. Vier op de vijf inwoners hebben dan ook interesse om meer te weten over één of meer duurzame onderwerpen. Eigenaren van een koopwoning hebben hier vaker interesse in dan huurders (83% versus 57%). Zij vinden de meeste onderwerpen dan ook interessanter dan huurders. Vooral informatie over duurzame subsidies en leningen is interessant voor woningeigenaren. Huurders hebben de meeste interesse in energiebesparing, door middel van isolatie of kleine maatregelen. Drie op de tien eigenaren met een koopwoning zouden hier ook meer over willen weten.

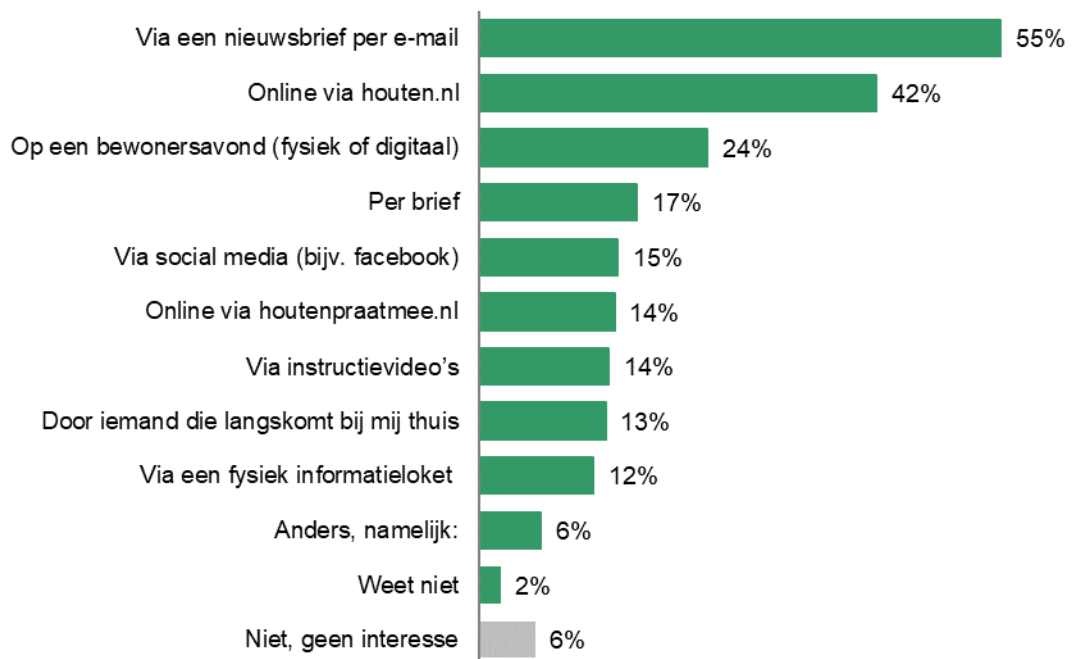
Eén op de zeven inwoners heeft zelf nog één of meer andere onderwerpen genoemd. De volgende onderwerpen komen meerdere keren naar voren: energie opslag thuis (thuisaccu), mogelijkheden m.b.t. verwarming (stadsverwarming, warmtepomp, nieuwe cv-ketel), mogelijkheden van waterstof, rol van verhuurder bij verduurzamen, opvang regenwater.

4.2 Inwoners ontvangen informatie over energie en klimaat het liefst digitaal

Inwoners ontvangen informatie over energie en klimaat vanuit de gemeente het liefst via online kanalen. Iets meer dan de helft van de Houtenaren wil graag dat de gemeente hen informeert via een nieuwsbrief per e-mail en vier op de tien inwoners vinden de gemeentelijke website houten.nl een geschikt kanaal. Een kwart heeft interesse in een (fysieke of digitale) bewonersavond.

Eén op de zes krijgt graag informatie per brief. Huurders kiezen vaker voor dit kanaal (32%) dan eigenaren van een koopwoning (14%). Daarnaast geven huurders ook iets vaker dan eigenaren aan dat zij hier geen interesse in hebben (13% versus 5%). Zij hebben met name minder interesse in een bewonersavond (15% versus 26%).

Hoe wilt u het liefst geïnformeerd worden door de gemeente over energie en klimaat? Basis = Iedereen (n=723) Meerdere antwoorden mogelijk

5. Slotopmerkingen

Aan het eind van de vragenlijst was er ruimte voor opmerkingen of tips voor de gemeente rondom Energie en Klimaat die inwoners niet kwijt konden in de vragenlijst. Twee op de drie inwoners (65%) hebben hier een opmerking gemaakt. Er zijn vooral veel vragen en opmerkingen rondom de energievoorziening en de informatievoorziening daarover. Inwoners vragen zich af hoe en wanneer Houten van het gas af gaat en wat dat in hun specifieke situatie betekent.

- *Onze woning is aangesloten op de stadverwarming. Wat zijn dan nog de mogelijkheden om kosten te sparen en energie te besparen? Ik heb het idee dat dat erg vast zit.*
- *Ik heb geen idee wat de plannen van de gemeente zijn voor warmtenetten in mijn wijk.*
- *Houten wil gasloos worden. Het is volstrekt onduidelijk hoe dat te realiseren in de wijken met woningen die matig te isoleren zijn, waarbij een warmtepomp niet haalbaar is, waar geen warmtenet gaat komen etc.*
- *Hoe gaan we van het gas af? Wanneer wordt de wijk afgesloten en wat is het alternatief?*
- *de gemeente kan/mag ons niet dwingen om over te gaan op warmtepomp of ander onnozel systeem. We zorgen er zelf voor dat we steeds minder gas gaan gebruiken. Waterstof systeem zou prima passen in de huidige gasaansluitingen, dus gas afsluiten en weghalen zou totaal verkeerde keuze zijn.*
- *A.u.b. investeren in alternatieven voor gas zoals waterstof of andere schone gasvormen!*
- *Beschikbaar stellen van extra ruimte voor zonnepanelen.*
- *Stop met die windmolens! Stop met dwingen wijken van het gas af te halen. Bouw vanaf nu altijd van het gas af en isoleren van nieuwe huizen.*
-

Meerdere inwoners merken hier op dat het voor huurders lastig is om te verduurzamen. Zij vinden dat verhuurders / woningcorporaties meer gestimuleerd moeten worden om te verduurzamen

- *Om meters te maken moeten vooral huurwoningen snel aangepakt worden. Dat kunnen huurders maar heel beperkt zelf, dus daar moeten de woningbouw verenigingen mee aan de slag.*
- *Viveste zou meer moeten doen aan hun woningbestand. Viveste is niet actief om huurders de mogelijkheid te bieden veranderingen aan te brengen aan hun woning. Erg terughoudend of tegenwerkend.*
- *Kunnen wezenlijke woningverbeteringen (zoals op zijn minst een HR-ketel) niet afgedwongen worden bij verhuurders? Voor alle maatregelen die echt zoden aan de dijk zetten is een huurder nu volkomen afhankelijk van de verhuurder.*
- *Dat er weinig is wat een huurder kan ondernemen. Woningcorporaties nemen weinig verantwoordelijkheid.*

Van de gemeente willen inwoners betere informatie over de (on)mogelijkheden om te verduurzamen. Zij willen vooral graag meer duidelijkheid over hoe en wanneer Houten van het gas af gaat.

- *Snel duidelijkheid geven aan de burgers hoe en wanneer de verschillende wijken van het gas af gaan.*
- *Mijn wijk zou mogelijk versneld van het gas afgaan. Maar wat, wanneer e.d. weet ik niet. Daarom stel ik nu beslissingen voor warmtepomp e.d. uit. Ik heb geen tijd voor bewonersavonden. Tip: geef heel concreet aan WANNEER WAT gebeurt en WAT HET GAAT KOSTEN.*
- *Meer per wijk de bewoners informeren en enthousiasmeren.*
- *Houten wil in 2030 energieneutraal zijn. Ik zou graag willen weten welke maatregelen worden genomen. Niet in algemene bewoordingen maar een duidelijk stappenplan. Met ook informatie of het beleid op koers zit.*
- *Geef goede informatie. Zorg voor besparing op energie. Zorg dat de groene daksubsidie niet op raakt. Begeleid mensen die er niet zelf uitkomen. Ga niet zaken verplichten of verbieden.*
- *PR plan hoe staat Houten ervoor en wat moet er meer gebeuren om te komen tot een klimaat-progressieve gemeente.*

Verschillende inwoners hebben behoefte aan meer samenwerking, om gezamenlijke stappen te nemen. De gemeente kan dit volgens hen ook stimuleren en faciliteren.

- *Meer grootschalige projecten waarbij je als inwoner makkelijk kunt meedoen (bijv isolatie, zonnepanelen, sedumdak, windmolentje).*
- *Het is nu ieder voor zich. Helemaal van het gas af zou je per blok/ wijk moeten doen. Wat zijn bijv. de mogelijkheden van aardwarmte?*
- *Bemiddeling bij gedeelde zonnepanelen in de straat.*
- *Meer grootschalige projecten waarbij je als inwoner makkelijk kunt meedoen (bijv isolatie, zonnepanelen, sedumdak, windmolentje).*

Daarnaast zijn veel verschillende andere suggesties genoemd voor duurzame maatregelen / verbeteringen. Hieronder staat een random selectie van suggesties.

- *Vervang grote betonnen oppervlakken. Bv basketbal veld in de Bouw veranderen van vloer.*
- *Voer z.s.m. tegeltax in, verhoog gemeentelijke gerelateerde belasting én schaf hondenbelasting niét af!*
- *Verbied koeriersbussen op diesel en beboet ze als ze hun motor laten draaien tijdens het bezorgen.*
- *Straatverlichting laat aan en vroeg uit.*
- *Meer aandacht voor energiebesparing in de openbare ruimte en bij bedrijven.*
- *De gemeente moet merkbaar zelf het goede voorbeeld geven. Verlichting, (werk)reizen, tijden en plaats vergaderingen.*
- *Bij bomen planten kijk in de omgeving of er zonnepanelen zijn.*
- *Goed nadenken over de plaatsing van elektrische laadpalen. Niet daar waar toch al te weinig plekken zijn.*

Tot slot gaven verschillen inwoners aan dat ze in de vragenlijst niet altijd hun antwoord goed kwijt konden. Bijvoorbeeld omdat ze de vragen te veel gericht vonden op woningeigenaren en niet voldoende op huurders, of omdat ze niet konden aangeven dat zij bewust geen auto hebben.

- *Vragen zijn grotendeels gericht op woningeigenaren. Minimaal aantal vragen kun je als huurder beantwoorden.*
- *Veel vragen lastig te beantwoorden als je zoals ons in een huurhuis zit uit de particuliere sector (wat steeds meer het geval is in Nederland).*
- *Soms moest het antwoord n.v.t. zijn, en die mogelijkheid was er niet.*
- *In deze vragenlijst kon ik bij een van de eerste vragen niet kwijt dat ik stadsverwarming heb.*

6. Verschillen tussen doelgroepen

In dit hoofdstuk kijken we naar relatieve verschillen tussen groepen. De belangrijkste verschillen vatten we hier onder samen per groep.

6.1 Verschillen op basis van leeftijd

Op basis van leeftijd is een aantal verschillen te zien. Hierbij moet worden opgemerkt dat oudere inwoners gemiddeld gezien iets oudere woningen hebben (met een eerder bouwjaar) (bouwjaar na 2010: 25-44 jarigen 17%, 55 plussers 8%). 65 plussers wonen wat vaker in een huurwoning (19%) en hebben wat minder vaak een tuin (87%). 45-54 jarigen hebben het vaakst een koopwoning (94%) en een tuin bij de woning (97%). Dit zal voor een deel de verschillen tussen de leeftijdsgroepen bepalen.

Oudere inwoners (55+) lijken zich, op basis van het rapportcijfer dat ze zichzelf geven, iets meer milieubewust te voelen. Dit zien we ook terug in hoeverre ouderen ten opzichte van jongere inwoners bezig zijn met maatregelen die goed zijn voor milieu en duurzaamheid. Jongere inwoners (25-44 jaar) hebben mogelijk minder vaak een financiële buffer opgebouwd voor (dure) maatregelen en bevinden zich wellicht in een dure levensfase met jonge kinderen. Daarbij geven oudere inwoners relatief minder vaak aan te moeten bezuinigen door de stijgende energieprijzen.

25-44 jaar (jongere inwoners)

Jongere inwoners zijn iets minder bezig met maatregelen die goed zijn voor milieu en duurzaamheid dan oudere inwoners. Zij voelen zichzelf ook iets minder milieubewust dan oudere inwoners (cijfer 7,4). Als belemmering om duurzame maatregelen te treffen geven ze relatief vaak aan dat ze dit (te) duur vinden (42%) en dat ze hier nu geen geld voor hebben (34%). Jongere inwoners hebben dan ook relatief minder duurzame voorzieningen in hun woning, maar zij willen wel vaker dan gemiddeld hun woning nu versneld verduurzamen door de hoge energieprijzen. Zij hebben hierdoor vaker moeite om rekeningen te betalen en zijn vaker bang dat zij in de kou komen te zitten.

Als maatregel tegen de warmte, gebruiken jongere inwoners relatief vaak een ventilator (67%) en hebben ze een groen dak (17%). Aan de andere kant hebben ze minder vaak de gevel geïsoleerd (40%) en een vijver in de tuin (8%). Jongere inwoners zien vaker dan oudere inwoners wel de noodzaak om maatregelen tegen de warmte te treffen, maar ook hier speelt, net als bij duurzaamheid, het prijsaspect weer een rol. Dit weerhoudt hen vaker om de gewenste maatregelen te treffen. Jongere inwoners vinden het ten opzichte van oudere inwoners vaker te duur (24%) en hebben er nu het geld niet voor (22%) om dit daadwerkelijk te doen.

Jongere inwoners hebben, in lijn hiermee, vaker interesse in informatie over duurzame subsidies en leningen (51%). Ook over energiebesparing zouden vooral jongere inwoners graag informatie ontvangen (37%). Jongere inwoners vinden het vaker dan oudere inwoners prettig om informatie te ontvangen per brief (23%).

45-54 jaar

45-54-jarigen zijn ongeveer net zoveel bezig met maatregelen die goed zijn voor milieu en duurzaamheid als oudere inwoners. Waarin ze wel verschillen, is hun autogebruik. 45-54 jarigen kiezen minder vaak voor de fiets, het OV en wandelen ten opzichte van de auto (70%). Net als jongere inwoners wordt deze groep vaker belemmerd om maatregelen te treffen door de kosten die dit met zich meebrengt (41%). Ze hebben er ten opzichte van jongere inwoners echter wel vaker het geld voor. In de woning hebben ze vaker een waterbesparende douchekop en/of kranen (84%), tochtstrips (78%), een geïsoleerd dak (67%), HR ++ glas (63%) en driedubbelglas (HR+++) (18%), maar minder vaak zonnepanelen (55%).

Tegen de warmte hebben 45-54-jarige inwoners vaker maatregelen getroffen in de vorm van een ventilator (66%), minder bestrating in de tuin (51%), en een airco (19%). Minder vaak dan oudere inwoners, maken ze gebruik van zonwering (66%) en hebben ze hun gevel geïsoleerd (43%). Net als het geval is voor duurzaamheidsmaatregelen, vinden 45-54-jarigen het vaker niet nodig om maatregelen tegen de warmte te treffen (33%).

Deze groep inwoners heeft bovengemiddelde interesse in informatie over duurzame subsidies en leningen (48%), groene tuinen en daken (33%), en energie-opwek (39%) en wil hier vaker dan andere leeftijdsgroepen van op de hoogte worden gebracht via de gemeentelijke website (48%) en social media (24%).

55-64 jarigen

Deze groep vindt het ten opzichte van andere inwoners minder vaak te duur om duurzame maatregelen te treffen (25%) en wachten minder vaak een natuurlijk moment af voor de vervanging van een apparaat (29%). Hun woning is vaker uitgerust met dubbelglas (83%), isolatie van (spouw)muren (71%), en zonnepanelen (69%). Minder vaak bevat de woning HR++ glas (50%) en driedubbelglas (HR+++) (11%).

Om de woning te beschermen tegen de warmte, hebben ze vaker dan jongere inwoners de gevel geïsoleerd (50%). Vergeleken met andere inwoners hebben ze minder vaak groen aan de gevel (7%) en een groen dak (3%). In de tuin hebben ze daarnaast minder vaak de bestrating gereduceerd om zo de mate van koelte te bevorderen (36%). Iets minder dan 45-54-jarigen, maar vaker dan inwoners in de andere leeftijdscategorieën, vinden 55-64-jarigen het niet nodig om maatregelen tegen de warmte te treffen (28%).

Deze groep heeft relatief weinig interesse in informatie over duurzaamheidsleningen en subsidies (33%), energiebesparing (23%), groene tuinen en daken (21%), en afval en hergebruik (11%). Iets vaker dan jongere inwoners, geven 54-65 jarigen aan geen interesse te hebben in duurzaamheidsonderwerpen (19%). Binnen deze groep is er relatief weinig interesse om informatie van de gemeente via instructievideo's (8%) en social media (10%) te ontvangen.

65 jaar of ouder

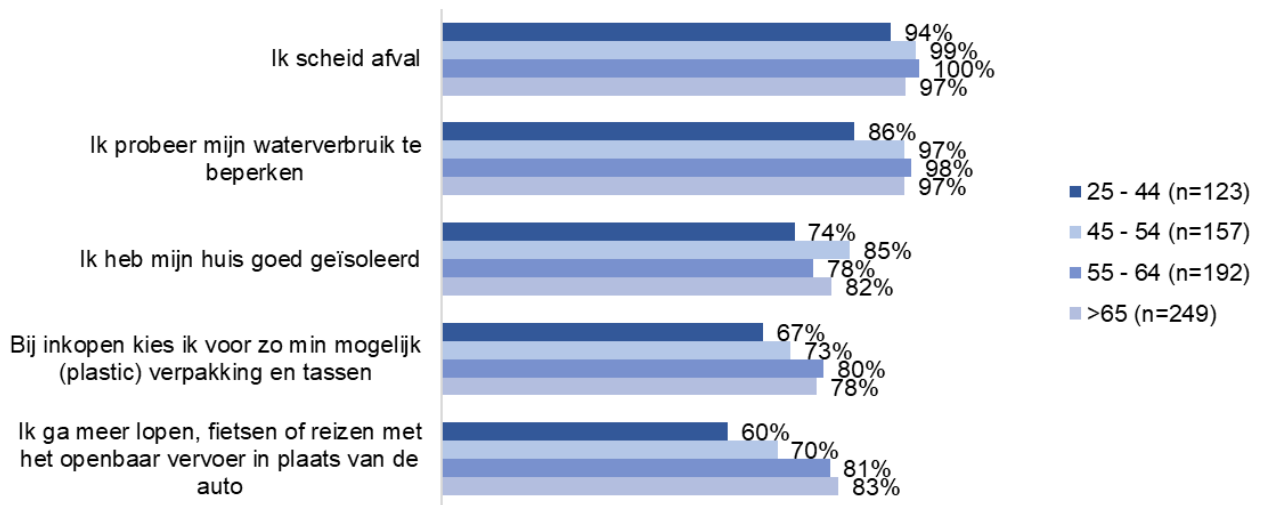
Bij oudere inwoners is geld minder vaak een issue als het gaat om het treffen van duurzaamheidsmaatregelen (16%), maar relatief vaak wachten ze op een natuurlijk moment om duurzame maatregelen te treffen (42%). Oudere inwoners hebben minder vaak het dak van hun woning geïsoleerd (56%) en hebben ook minder vaak driedubbelglas (HR+++) (11%).

Als maatregel tegen de warmte hebben oudere inwoners wel vaker hun gevel geïsoleerd (51%) en zonwering geplaatst (78%). Minder vaak hebben ze voor dit doel een ventilator aangeschaft (50%) of een groen dak aangelegd (4%). Deze groep inwoners vindt het relatief vaak de verantwoordelijkheid van de verhuurder om maatregelen op het gebied van duurzaamheid te treffen (14%), waarschijnlijk omdat ze wat vaker in een huurwoning wonen (19%).

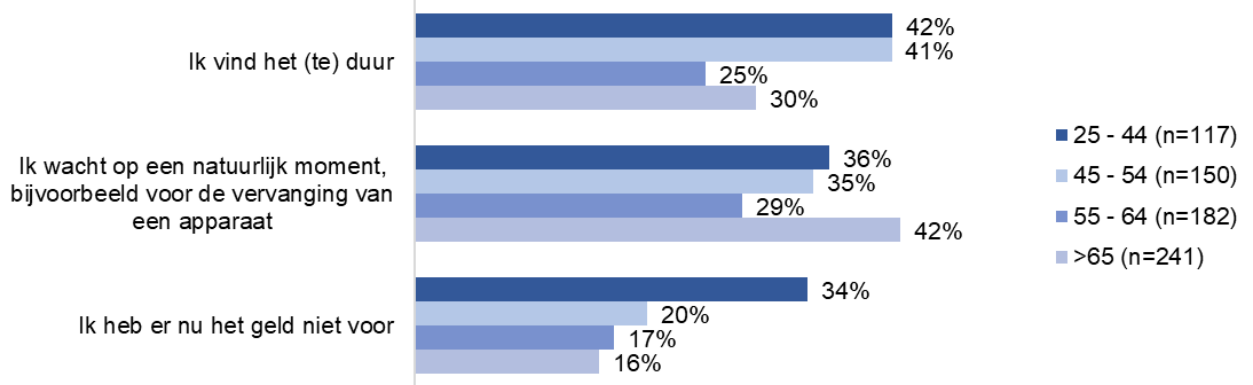
Inwoners van 65 jaar of ouder hebben de minste behoefte aan informatie op het gebied van duurzaamheid en geven het vaakst aan helemaal geen informatiebehoefte te hebben (23%).

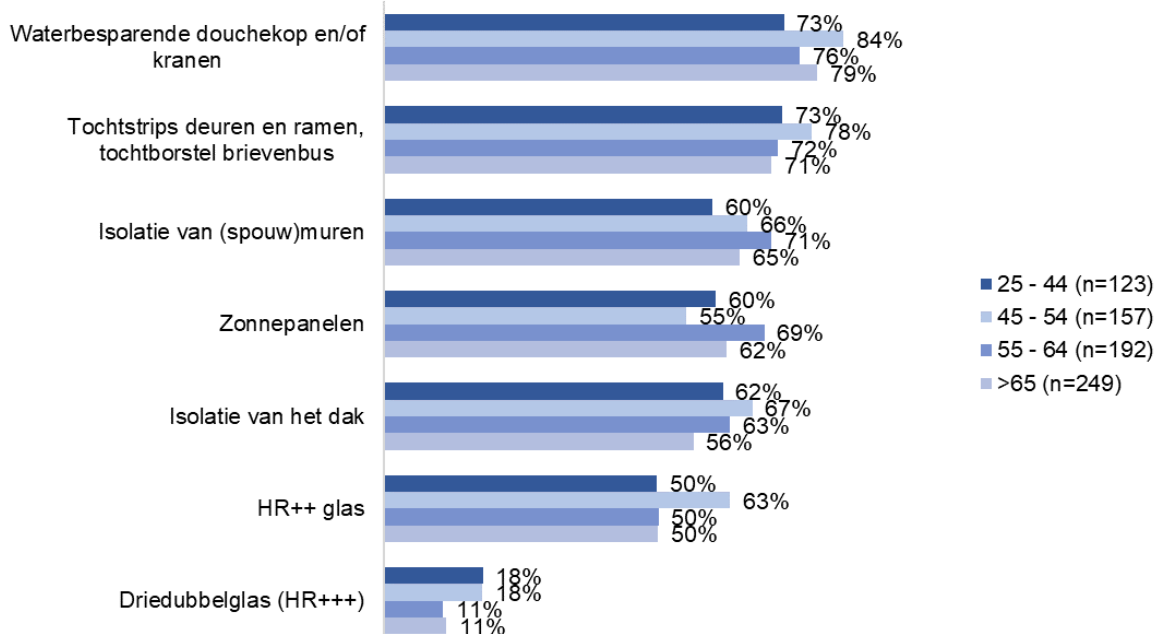
Bezig met duurzaamheid basis = iedereen

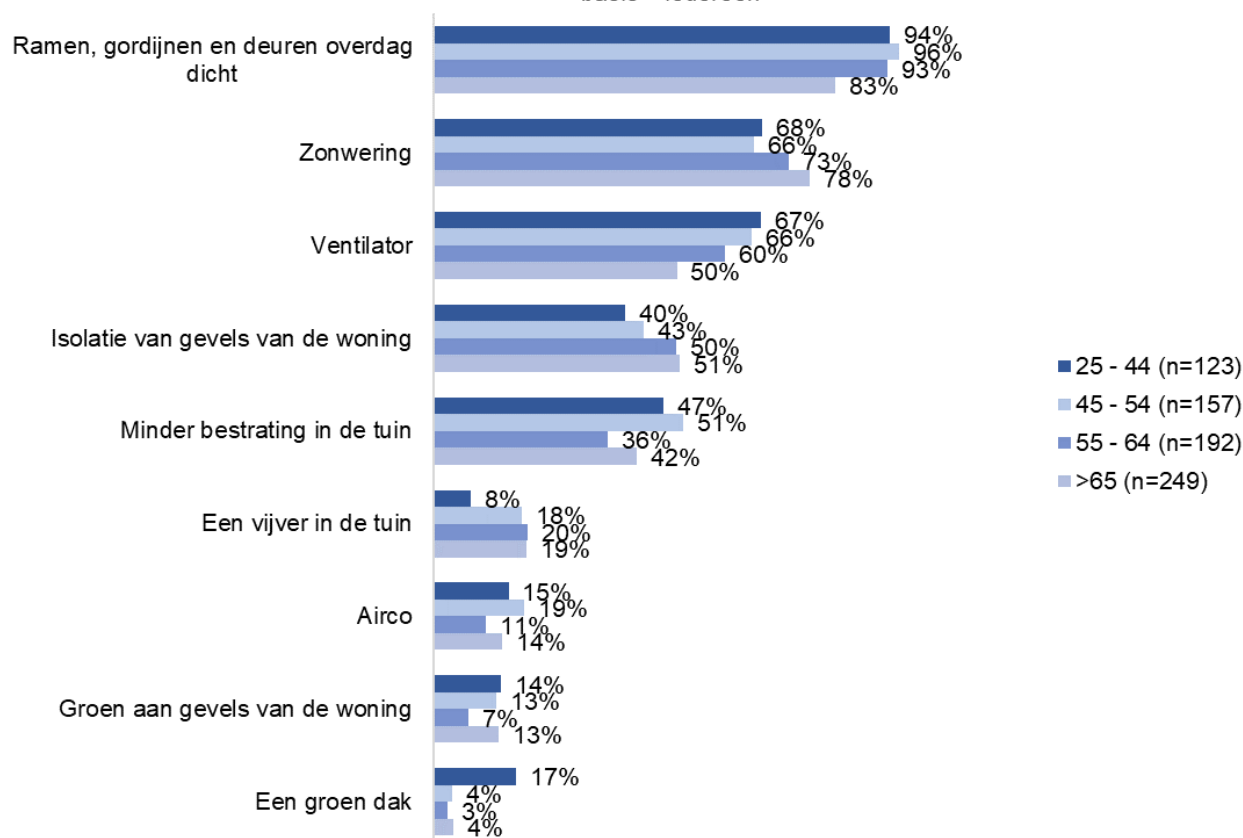
Belemmeringen duurzame maatregelen basis = iedereen

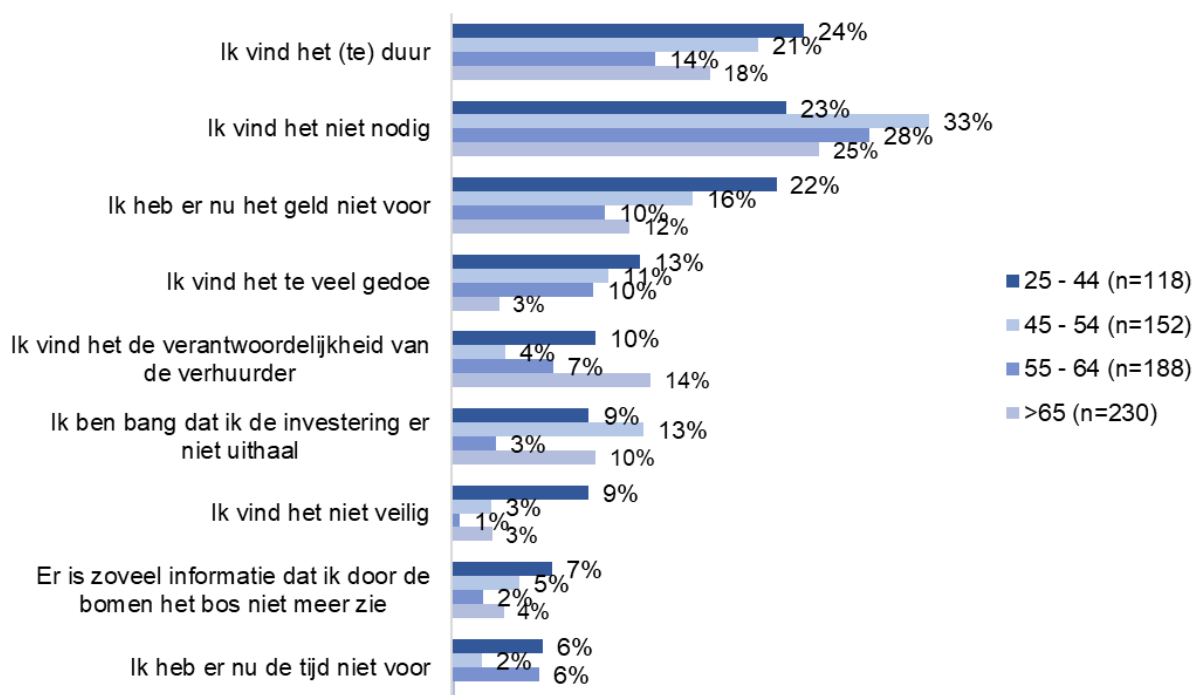
Duurzame energievoorzieningen in woning basis = iedereen

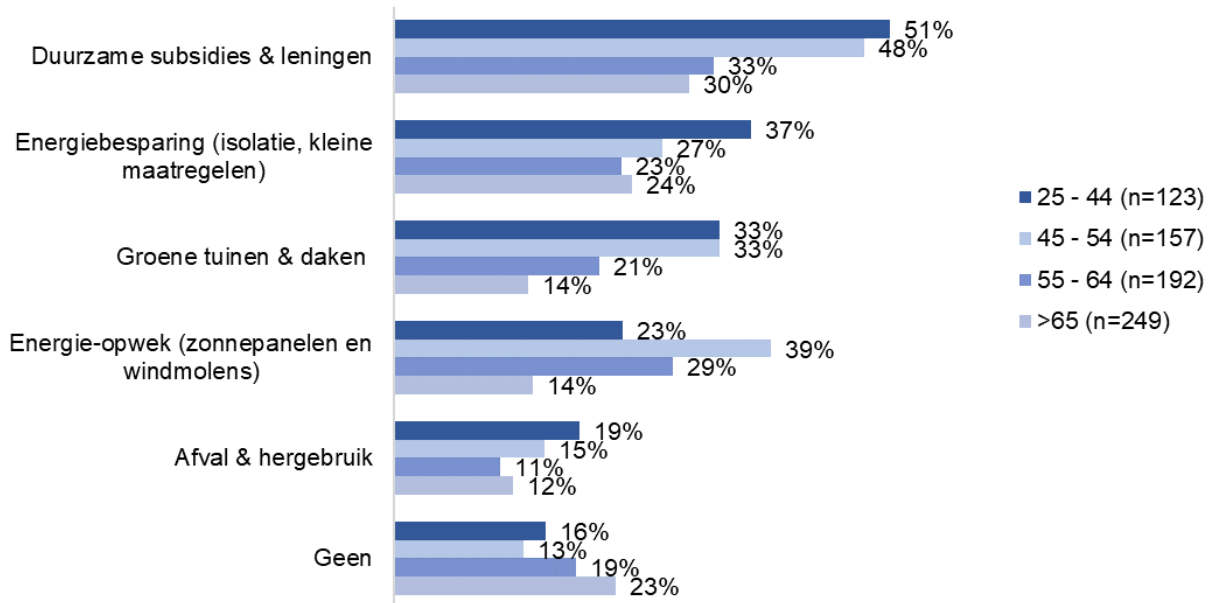
Maatregelen tegen warmte basis = iedereen

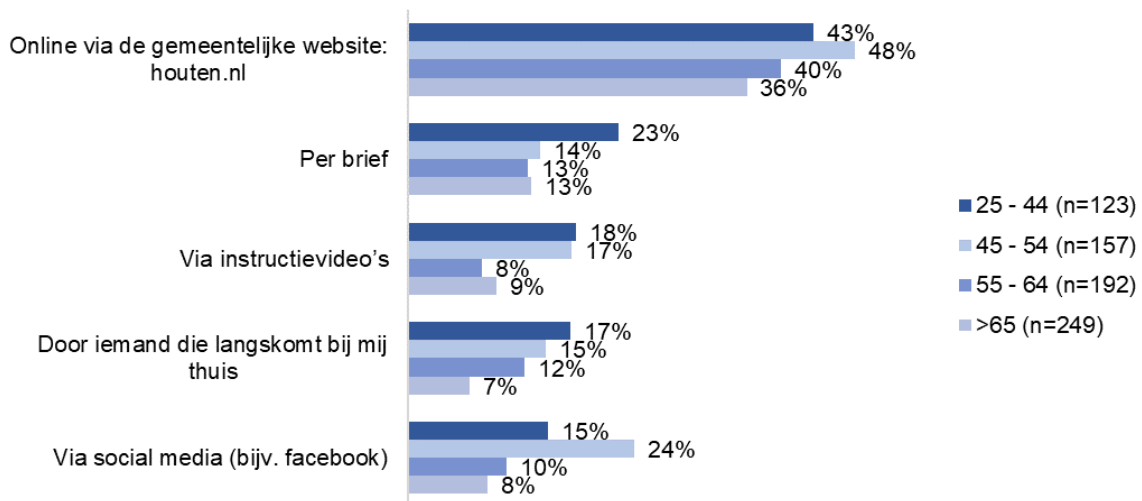
Belemmeringen om maatregelen tegen warmte te treffen basis = iedereen

Interesse in informatie over duurzame onderwerpen basis = iedereen

Wil door de gemeente geïnformeerd worden over energie en klimaat via... basis = iedereen

6.2 Verschillen tussen wijken

Op basis van wijk zijn enkele verschillen zichtbaar. Deze zijn waarschijnlijk deels terug te voeren op verschillen in leeftijd van de inwoners en bouwjaar van de woningen.

Het aantal inwoners van het buitengebied dat aan het onderzoek heeft meegewerkt is te klein om harde uitspraken over deze groep Houtenaren te kunnen doen, maar de inwoners van deze wijk lijken vaker dan in andere wijken te wachten op een natuurlijk moment om duurzame maatregelen te nemen (49%). Ze lijken het daarnaast relatief vaak te duur te vinden om maatregelen te treffen die de duurzaamheid van hun woning bevordert (47%). Desondanks lijken inwoners van het buitengebied minstens net zoveel bezig te zijn met duurzaamheid als in andere wijken. Zij overwegen relatief vaak een oplaadpunt voor een elektrische auto (41%) en ook een windmolentje (21%) of tochtstrips (20%).

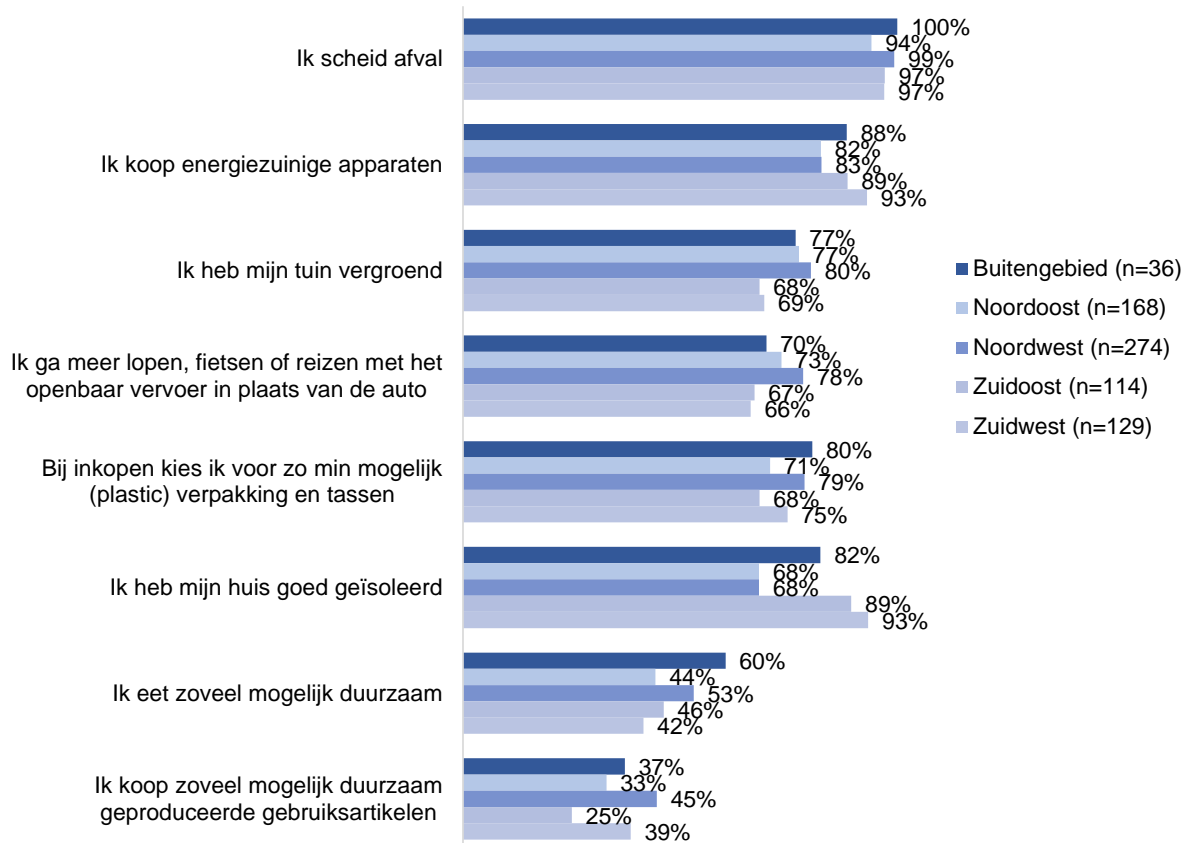
De inwoners van de wijken Noordoost, Noordwest, Zuidoost en Zuidwest verschillen weinig van elkaar als het gaat om in hoeverre ze bezig zijn met duurzaamheid. In Zuidwest geven inwoners echter wel vaker aan belemmerd te worden in het treffen van duurzame maatregelen, omdat ze er nu het geld niet voor hebben (28%) of omdat het voor hen te duur is (42%). Dit hangt mogelijk samen met de gemiddeld iets jongere leeftijd in deze wijk. Desondanks hebben inwoners uit de wijk Zuidwest, evenals in de wijk Zuidoost, vaker duurzame voorzieningen in hun woning dan in Noordoost en Noordwest, een energiezuinige ketel (HR) uitgezonderd. Dit zal samenhangen met het recentere bouwjaar van de meeste woningen in deze wijken. Inwoners in Zuid hebben vaker al een warmtepomp (25% in Zuidoost en 14% in Zuidwest). Inwoners van Noordoost en Noordwest overwegen vaker nog om maatregelen te nemen. Zij denken er vooral vaak over om een hybride warmtepomp te installeren (30%/ 35%) of om elektrisch te gaan koken (24%/ 29%).

Ten opzichte van Noordoost en Noordwest, is in Zuidwest en Zuidoost ook vaker het dak en de gevel van de woning geïsoleerd, ter bescherming tegen de warmte. Ook in het buitengebied lijkt dit het geval te zijn. In de wijk Zuidwest geldt wederom vaker een belemmering om maatregelen te treffen, ditmaal tegen de warmte. Inwoners van deze wijk vinden dit relatief vaak te duur (28%). In iets mindere mate is dit in Zuidoost ook het geval (24%).

In het buitengebied lijkt de informatiebehoefte op het gebied van duurzaamheid over het algemeen wat lager te liggen dan in andere wijken, met uitzondering van informatie over het opwekken van energie (39%). In Noordoost is er relatief veel informatiebehoefte op het gebied van energiebesparing (kleine maatregelen) (36%) en warmtenetten en elektriciteitsnet (35%).

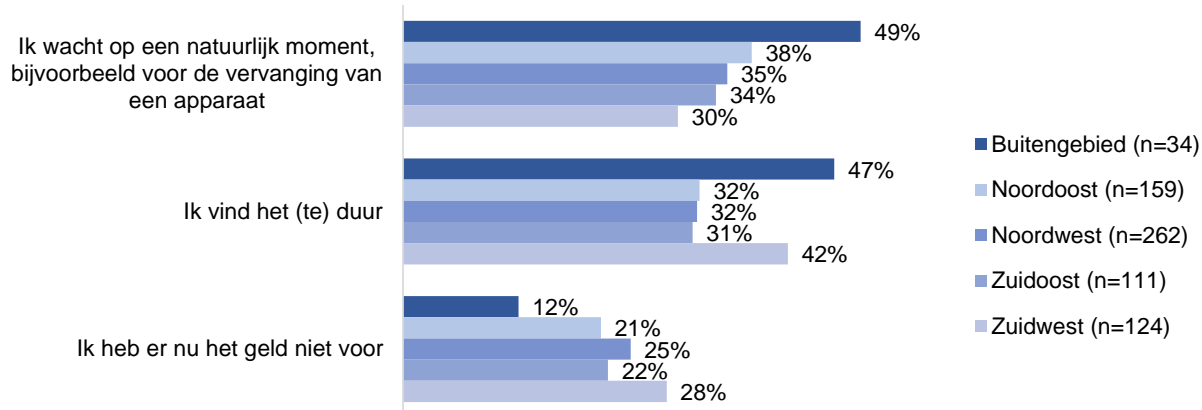
Bezig met duurzaamheid

basis = iedereen

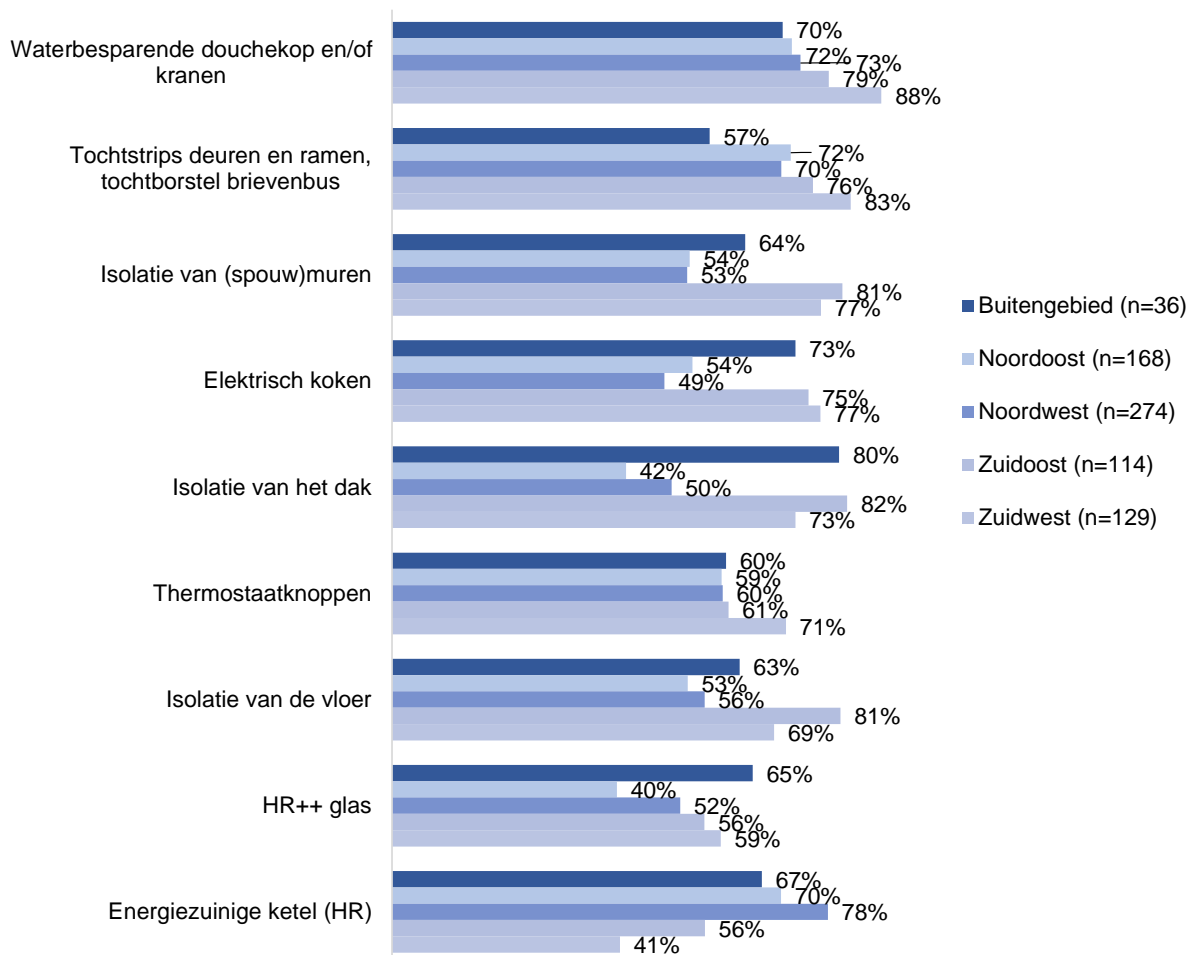

Belemmeringen duurzame maatregelen

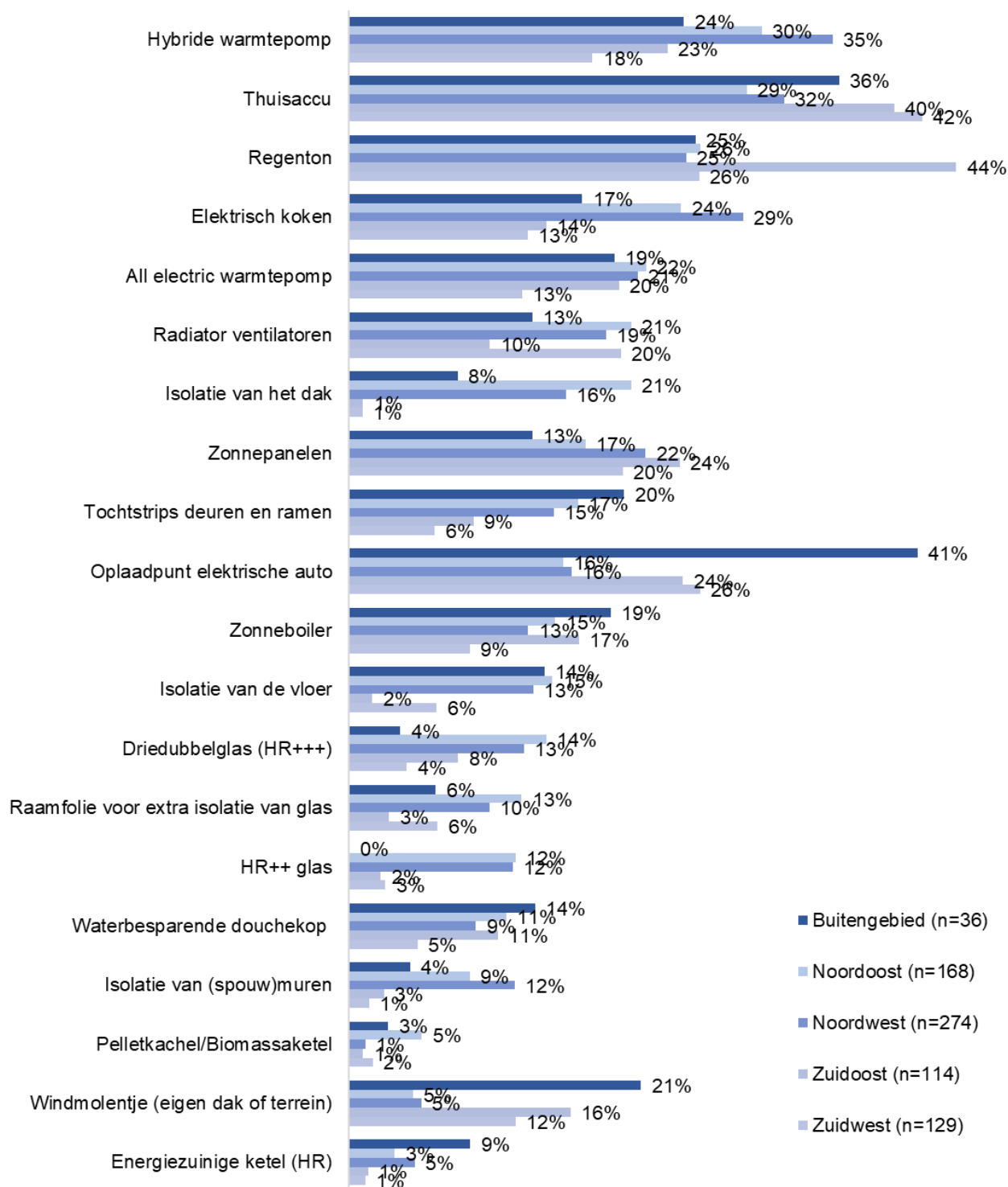
basis = iedereen

Duurzame energievoorzieningen in woning basis = iedereen

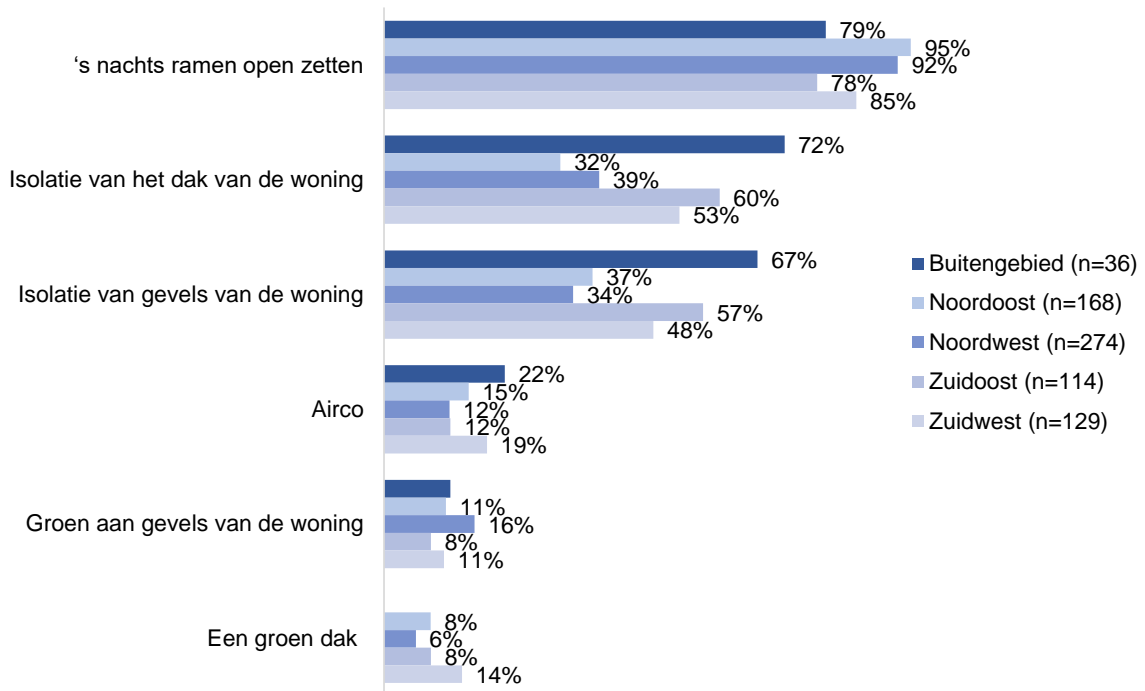

Maatregelen die overwogen worden basis = iedereen

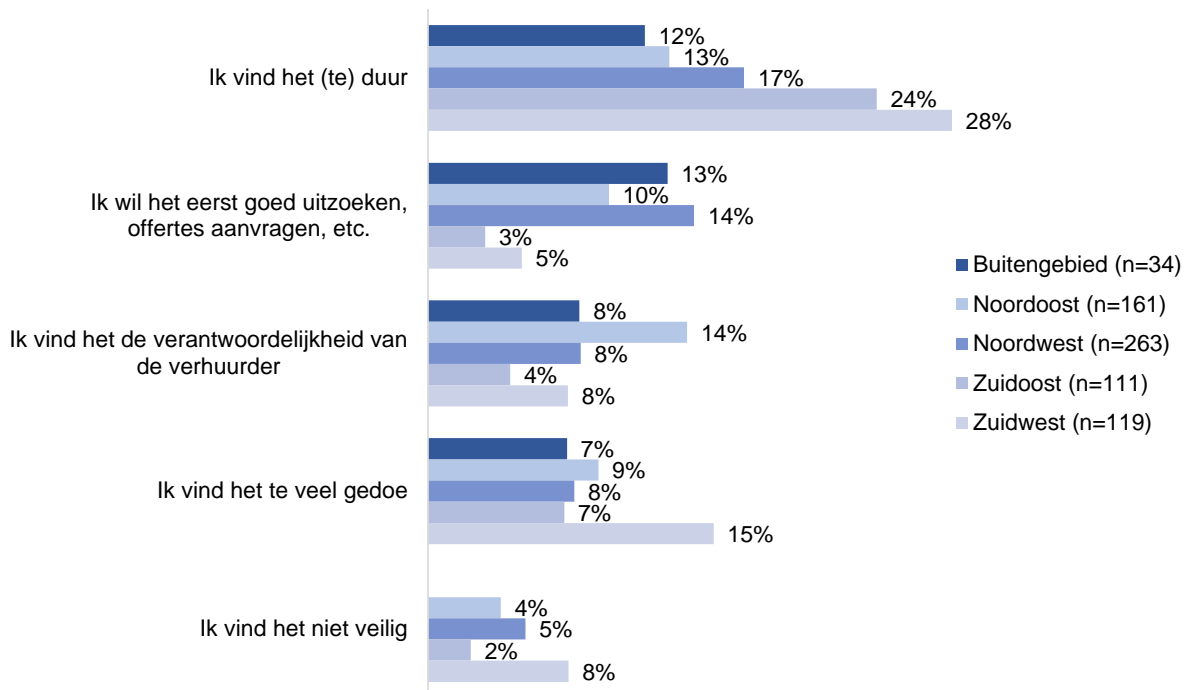
Maatregelen tegen de warmte

basis = iedereen

Belemmeringen om maatregelen tegen de warmte te treffen

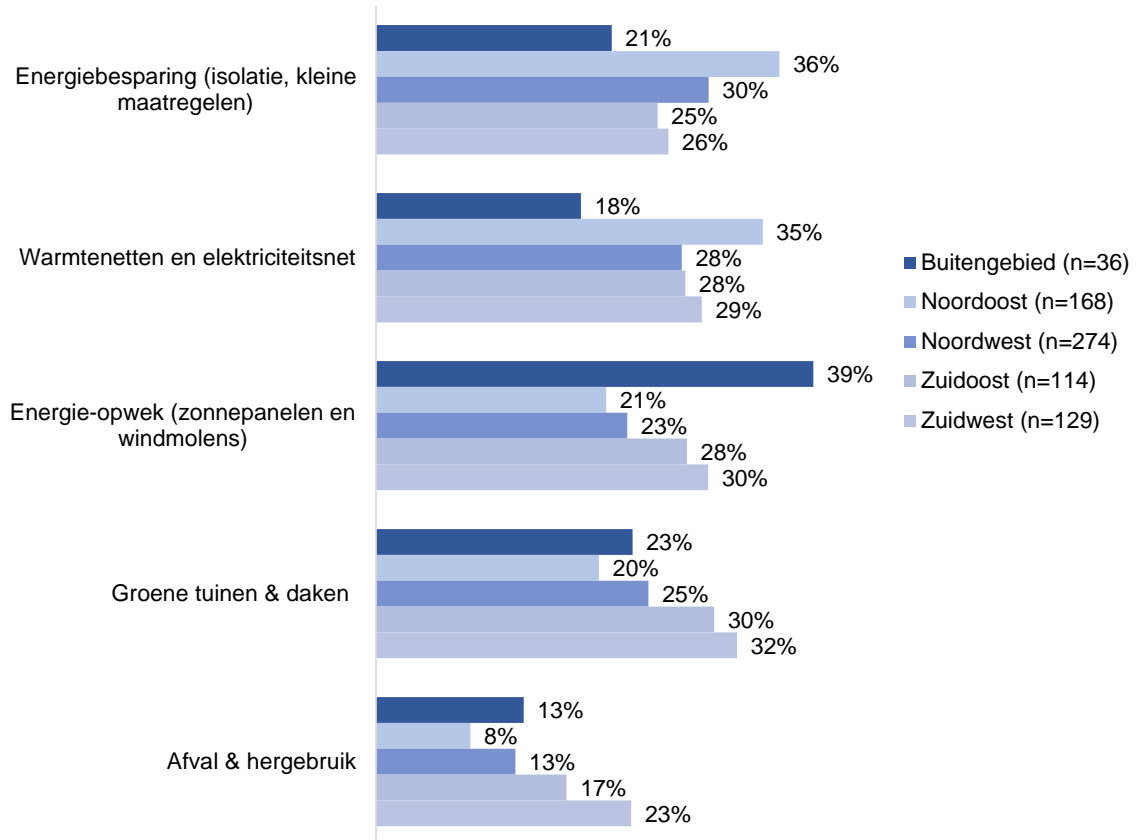
basis = iedereen

Interesse in informatie over duurzame onderwerpen

basis = iedereen

Bijlage 1 – Processtatistieken

Voor het onderzoek zijn alle 1.246 leden van het Burgerpanel uitgenodigd om deel te nemen aan een online enquête. In de periode van 27 oktober tot en met 13 november 2022 hebben in totaal 723 panelleden deelgenomen aan het onderzoek. Dit betekent een respons van 58%.

De resultaten zijn gewogen naar leeftijd, wijk en geslacht, zodat deze representatief zijn voor de gehele Houtense bevolking.

De rapportage is op totaalniveau. Daarnaast is gekeken naar verschillen tussen groepen bewoners op basis van leeftijd, wijk en woningbezit (huurwoning versus koopwoning). De leeftijdsgroep 18-24 is daarbij als aparte groep buiten beschouwing gelaten door een te geringe respons. Deze deelnemers zijn wel meegenomen in de totaalcijfers.

Uitnodigingen verstuurd	1.246
Enquêtes voltooid	723 (58%)
Gemiddelde invultijd	14 min.
Betrouwbaarheidsinterval	95%
Maximale foutmarge	4%

Bijlage 2 – Respondentenprofiel

De resultaten van het onderzoek zijn met weegfactoren gecorrigeerd. Hiermee wordt er rekening gehouden met de werkelijke verhouding naar geslacht, leeftijdscategorie en wijk binnen de totale Houtense bevolking.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van zowel de ongewogen als gewogen verhoudingen.

Profiel respondenten (n=723 panelleden)		Ongewogen percentage	Gewogen percentage
Geslacht	Man	56%	49%
	Vrouw	44%	51%
	Anders / wil niet zeggen	0%	0%
	Totaal	100%	100%
Leeftijd	25 t/m 44 jaar	17%	33%
	45 t/m 54 jaar	22%	22%
	55 t/m 64 jaar	27%	23%
	65 jaar en ouder	34%	21%
	Onbekend / wil niet zeggen, 18-24 jaar	1%	1%
	Totaal	100%	100%
Wijk	Buitengebied	5%	8%
	Noord-Oost	23%	21%
	Noord-West	38%	29%
	Zuid-Oost	16%	20%
	Zuid-West	18%	22%
	Totaal	100%	100%

Bijlage 3 – Vragenlijst

Inleiding

Met de hoge energieprijzen zien we dat steeds meer inwoners aan de slag willen met energie besparen. De gemeente Houten wil daarbij helpen en ook andere vormen van duurzaamheid bevorderen. Duurzame energie opwekken, meer planten in je tuin of shoppen bij de kringloopwinkel. Het helpt allemaal om Houten duurzamer en dus toekomstbestendiger te maken.

Om te kunnen helpen wil de gemeente meer gevoel krijgen van wat er leeft in Houten. Op welke manier bent u met klimaat, energie en duurzaamheid bezig? Hoe kijkt u tegen deze thema's aan? Voor de gemeente Houten is dit belangrijke informatie. Zo kunnen we ervoor zorgen dat de acties van de gemeente aansluiten bij uw behoeftes en mogelijkheden.

Algemeen

1. Zou u op een schaal van 1 t/m 10 aan willen geven hoe duurzaam of milieubewust u zichzelf vindt?

(1 = totaal niet milieubewust, 10 = zeer milieubewust)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	weet niet, / geen mening
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Op welke manier(en) bent u zelf bezig met maatregelen die goed zijn voor het milieu of duurzaamheid? Of welke maatregelen overweegt u binnen twee jaar te nemen?

Toelichting: Ook wanneer u deze maatregelen neemt of overweegt om een andere reden (bijvoorbeeld omdat het goed is voor uw portemonnee of voor het comfort) mag u deze aanvinken.

RANDOM

	Doe ik	Overweeg ik binnen 2 jaar	Doe ik (voorlopig) niet
Ik scheid afval (zoals papier, glas, plastic, batterijen, etc.)	☐	☐	☐
Ik koop energiezuinige apparaten (koelkast, droger, vaatwasser, etc.)	☐	☐	☐
Ik eet zoveel mogelijk duurzaam (zoals streekproducten, fairtrade, zelf verbouwd, vegetarisch, veganistisch of biologisch)	☐	☐	☐
Ik koop zoveel mogelijk duurzaam geproduceerde gebruiksartikelen (zoals fairtrade producten, kleding van biologisch katoen, etc.)	☐	☐	☐
Bij inkopen kies ik voor zo min mogelijk (plastic) verpakking en tassen	☐	☐	☐
Ik maak minder vlieguren	☐	☐	☐
Ik ga meer lopen, fietsen of reizen met het openbaar vervoer in plaats van de auto	☐	☐	☐
Ik rijd in een elektrische of hybride auto	☐	☐	☐
Ik heb mijn huis goed geïsoleerd	☐	☐	☐
Ik heb mijn tuin vergroend (zoals regenton of minder tegels)	☐	☐	☐
Ik neem groene stroom af	☐	☐	☐

Ik compenseer de uitstoot van mijn gasverbruik en/of reizen via een fonds (bijvoorbeeld Trees for All of PlatformCO ₂ neutraal)	☐	☐	☐
Ik probeer mijn energieverbruik te beperken (zoals thermostaat lager, minder lichten aan)	☐	☐	☐
Ik probeer mijn waterverbruik te beperken (zoals kort douchen, alleen een volle vaatwasser aanzetten)	☐	☐	☐
Ik investeer in het opwekken van duurzame energie (warmtepomp, zonnepanelen en/of aandelen in zonnepanelen/windpark)	☐	☐	☐

3. Zijn er nog andere maatregelen die goed zijn voor het milieu en duurzaamheid die u overweegt?

Weet niet/geen mening.

Als er iets is aangevinkt bij vraag 2 :doe ik niet', dan vraag 4.

4. U heeft aangegeven één of meer van de hiervoor genoemde maatregelen niet te doen. Wat houdt u tegen om deze maatregelen te nemen?

(Meerdere antwoorden mogelijk) RANDOM

- Ik vind het te veel gedoe
- Ik vind het niet nodig
- Ik vind het de verantwoordelijkheid van de verhuurder
- Mijn huis is er niet geschikt voor
- Ik wil het eerst goed uitzoeken, offertes aanvragen, etc.
- Ik heb er niet genoeg verstand van om te beoordelen of dit voor mij een goede keuze is
- Ik denk dat de techniek de komende tijd beter wordt
- Er is zoveel informatie dat ik door de bomen het bos niet meer zie
- Ik heb er nu het geld niet voor
- Ik vind het (te) duur
- Ik heb er nu de tijd niet voor
- Ik ben bang dat ik de investering er niet uithaal
- Ik vind duurzaamheid niet mijn verantwoordelijkheid
- Ik wacht op een natuurlijk moment, bijvoorbeeld voor de vervanging van een apparaat
- Anders, namelijk: .....
- Weet niet/ geen mening

5. Er zijn in Houten verschillende (vrijwilligers)organisaties die kunnen helpen om maatregelen te nemen. Welke organisaties kent u? RANDOM

	<i>Ben ik bij betrokken/werkzaam /vrijwilliger</i>	<i>Ken ik goed</i>	<i>Wel eens van gehoord</i>	<i>Ken ik niet</i>
Impact Houten	☐	☐	☐	☐
Coöperatie Duurzaam Eiland	☐	☐	☐	☐
Coöperatie Onze Zon	☐	☐	☐	☐
Coöperatie Opgewekt Houten	☐	☐	☐	☐
Coöperatie U-Wind	☐	☐	☐	☐
De Hoeven Energie	☐	☐	☐	☐
Duurzaamheidsfonds Houten	☐	☐	☐	☐
Ecowijk Mandora	☐	☐	☐	☐
EnergieRijk Houten	☐	☐	☐	☐
Groen Zonnig Houten	☐	☐	☐	☐
Houtense Bijzaken	☐	☐	☐	☐
Milieuwerkgroep Houten	☐	☐	☐	☐
Repaircafé Houten	☐	☐	☐	☐
Zwerfvuil Houten	☐	☐	☐	☐

Energie

6. Heeft u in/bij uw woning (inclusief tuin) de volgende duurzame energievoorzieningen of overweegt u deze?

<i>Kruis op iedere regel één hokje aan.</i>	Ik heb dit	Ik overweeg dit	niet van plan	Weet niet / n.v.t. / niet mogelijk
Glas				
Dubbelglas	☐	☐	☐	☐
HR++ glas	☐	☐	☐	☐
Driedubbelglas (HR+++)	☐	☐	☐	☐
Raamfolie voor extra isolatie van glas <korte uitleg>	☐	☐	☐	☐
Verwarming				
* Energiezuinige ketel (HR)	☐	☐	☐	☐
* CV-ketel (niet HR) <korte uitleg>	☐	☐	☐	☐
All electric warmtepomp <korte uitleg>	☐	☐	☐	☐
Hybride warmtepomp <korte uitleg>	☐	☐	☐	☐
Zonneboiler <korte uitleg>	☐	☐	☐	☐
Pelletkachel/Biomassaketel (géén houtkachel)	☐	☐	☐	☐
Isolatie				
Isolatie van (spouw)muren	☐	☐	☐	☐

Isolatie van de vloer	☐	☐	☐	☐
Isolatie van het dak	☐	☐	☐	☐
Grote maatregelen				
Zonnepanelen	☐	☐	☐	☐
Windmolentje (eigen dak of terrein)	☐	☐	☐	☐
Thuisaccu	☐	☐	☐	☐
Oplaadpunt elektrische auto	☐	☐	☐	☐
Elektrisch koken	☐	☐	☐	☐
Kleine maatregelen				
Waterbesparende douchekop en/of kranen	☐	☐	☐	☐
Regenton	☐	☐	☐	☐
Ledlampen	☐	☐	☐	☐
Radiatorfolie	☐	☐	☐	☐
Radiator ventilatoren <korte uitleg>	☐	☐	☐	☐
Tochtstrips deuren en ramen, tochtborstel brievenbus	☐	☐	☐	☐
Thermostaatknoppen	☐	☐	☐	☐

Uitleg:

Een CV-ketel verwarmt water door aardgas te verbranden. Dat warme water heeft een hoge temperatuur (60 en 80°C) en wordt gebruikt voor bijvoorbeeld de douche en/of verwarming.

Een HR-ketel is een CV-ketel met een hoog rendement (HR). De ketel gebruikt naast de warmte uit de verbranding van aardgas ook de warmte uit condensatie.

Een all electric warmtepomp haalt warmte uit de lucht, bodem of het grondwater en maakt daar met elektriciteit een bruikbare temperatuur van (35-55°C) voor verwarming en douche/bad. Van alle typen wordt een all electric luchtwarmtepomp het meest gebruikt bij bestaande woningen. Deze heeft net als een airco een buitenunit.

Een hybride warmtepomp doet hetzelfde als een all electric warmtepomp (warm water maken met elektriciteit en de warmte uit lucht), maar kan als het buiten te koud is niet genoeg warmte leveren. Dan moet een HR-ketel op aardgas bijspringen.

Een zonneboiler bestaat uit een zonnecollector op het dak en een voorraadvat voor warm water. De collector is vergelijkbaar met een zonnepaneel. Hij levert alleen geen elektriciteit, maar warmte. Die wordt opgeslagen in het voorraadvat en kan worden gebruikt voor warm tapwater (bijvoorbeeld douchen).

Met isolerende raamfolie kun je de isolatiewaarde van enkel glas en dubbel glas verbeteren. Van enkel glas maak je als het ware dubbel glas, en dubbel glas krik je op tot HR-glas. De folie wordt aan de binnenkant op het glas geplakt of je spant het op het kozijn.

Een radiator ventilator blaast lucht langs de warme radiator de kamer in. Zo wordt je huis sneller warm en bespaar je energie.

*Als CV-ketel of HR-ketel is aangevinkt: ik heb dit, dan vraag 7. Overig: naar vraag 8

7. Wilt u of moet u binnen nu en 5 jaar uw verwarmingsketel vervangen? (Over het algemeen gaat een CV- of HR-ketel zo'n 15 jaar mee)

- Ja, zeker
- Ja, waarschijnlijk
- Nee
- Weet ik niet

8. Dit jaar zijn de energieprijzen enorm gestegen. In hoeverre zijn de volgende situaties van toepassing voor u?

RANDOM

	Helemaal oneens	Oneens	Neutraal	Eens	Helemaal eens	Weet niet/geen mening
Door de hoge energieprijzen moet ik bezuinigen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Door de hoge energieprijzen kan ik mijn rekeningen en/of boodschappen niet meer betalen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Door de hoge energieprijzen ben ik bang de komende winter in de kou te zitten.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Door de hoge energieprijzen ben ik energie gaan besparen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Door de hoge energieprijzen wil ik mijn huis versneld verduurzamen	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Aanpassing aan klimaatverandering

9. Heeft u een tuin?

(Meerdere antwoorden mogelijk)

- Ja, een voortuin
- Ja, een achtertuin
- Ja, een zijtuin
- Ja, een gemeenschappelijke tuin
- Ja, een daktuin
- Nee

Indien 'Nee' bij vraag 9 (geen tuin), door naar vraag:13

10. Hoe groen is uw tuin? Selecteer de tuin die het meest lijkt op uw tuin qua inrichting.

Toelichting: De zes tuinen op de afbeelding hieronder kunnen in meer of mindere mate regenwater opvangen en koelte bieden tijdens hete dagen. De tuinen hebben weinig of juist veel groen. En ze hebben een beperkt of juist zeer gevarieerd aantal soorten planten en dieren (biodiversiteit).

- 1. Bijna geheel ondoorlatend betegeld, bij een flinke regenbui wordt er geen water vastgehouden in de bodem, geen beplanting en weinig/geen biodiversiteit.
- 2. Grotendeels betegeld. Een paar struikjes groen geeft een beetje biodiversiteit, maar nog steeds stroomt veel regenwater weg.
- 3. In deze tuin zijn al wat meer wateropvangmogelijkheden: een gazon, een regenton, een paadje met waterdoorlatende bestrating. De groene beplanting zorgt voor wat meer biodiversiteit.
- 4. De heg rondom i.p.v. een schutting zorgt voor meer groen en meer biodiversiteit. Meer waterdoorlatende bestrating en een vijvertje zorgen ervoor dat er meer water kan worden vastgehouden.
- 5. Een grotere vijver, nog meer beplanting, en groen tussen de tegels: hier kan al heel wat water in de grond zakken, en de biodiversiteit is gevarieerd.
- 6. Een houten vlonder i.p.v. een stenen terras, waterdoorlatende tegels, een schuur met een groen dak, veel planten, een grote vijver: het overtollige regenwater kan bijna geheel vastgehouden worden. Veel groen en een grote vijver: een (zeer) gevarieerde biodiversiteit.

11. Heeft u de inrichting van uw tuin in de afgelopen drie jaar veranderd?

- Nee
- Ja
- N.v.t.: de tuin is afgelopen drie jaar nieuw aangelegd omdat het een nieuwbouwwoning betreft

Indien vraag 11 = ja.

12. Hoe zag uw tuin er uit voor deze verandering? (zelfde foto's)

Selecteer de tuin die het meest lijkt op uw vorige tuin qua inrichting.

- 1. Bijna geheel ondoorlatend betegeld, bij een flinke regenbui wordt er geen water vastgehouden in de bodem, geen beplanting en weinig/geen biodiversiteit.
- 2. Grotendeels betegeld. Een paar struikjes groen geeft een beetje biodiversiteit, maar nog steeds stroomt veel regenwater weg.
- 3. In deze tuin zijn al wat meer wateropvangmogelijkheden: een gazon, een regenton, een paadje met waterdoorlatende bestrating. De groene beplanting zorgt voor wat meer biodiversiteit.
- 4. De heg rondom i.p.v. een schutting zorgt voor meer groen en meer biodiversiteit. Meer waterdoorlatende bestrating en een vijvertje zorgen ervoor dat er meer water kan worden vastgehouden.
- 5. Een grotere vijver, nog meer beplanting, en groen tussen de tegels: hier kan al heel wat water in de grond zakken, en de biodiversiteit is gevarieerd.
- 6. Een houten vlonder i.p.v. een stenen terras, waterdoorlatende tegels, een schuur met een groen dak, veel planten, een grote vijver: het overtollige regenwater kan bijna geheel vastgehouden worden. Veel groen en een grote vijver: een (zeer) gevarieerde biodiversiteit.

13. De afgelopen zomer was weer erg warm en droog. Waar in de gemeente Houten zoekt u verkoeling tijdens een hittegolf? (Meerdere antwoorden mogelijk) RANDOM

- In en om mijn huis
- In een park
- In bos Nieuw Wulven
- Bij een fontein of openbare waterpomp
- Bij/in de Rietplas/Oosterlaakplas
- Bij/in één van de openbare wateren in Houten-Noord
- Bij/in (één van de recreatieterreinen bij) de Lek
- Bij zwembad De Wetering
- Bij de recreatieplas Laagraven (Down Under)
- Anders, namelijk...

14. De gemeente wil de komende jaren meer bomen planten en zo meer schaduw en dus koele plekken creëren in de zomer. Waar moet de gemeente volgens u meer koele plekken creëren?

Toelichting: Probeer zo specifiek mogelijk te zijn. Benoem bijvoorbeeld straatnamen.

- Weet niet/geen mening.

15. Welke maatregelen tegen de warmte heeft u getroffen of overweegt u in de woning en/of om het huis? RANDOM

Toelichting: Ook wanneer u maatregelen heeft genomen of overweegt om een andere reden (bijvoorbeeld omdat isolatie in de winter ook de kou tegenhoudt of omdat u een vijver gewoon 'mooi' vindt) mag u deze aanvinken.

<i>Kruis op iedere regel één hokje aan.</i>	Heb ik gedaan	Overweeg ik te doen	Niet van plan	Weet niet / n.v.t. / niet mogelijk
Een groen dak	☐	☐	☐	☐
Groen aan gevels van de woning	☐	☐	☐	☐
Isolatie van gevels van de woning	☐	☐	☐	☐
Isolatie van het dak van de woning	☐	☐	☐	☐
Een vijver in de tuin	☐	☐	☐	☐
Extra planten en bomen in de tuin	☐	☐	☐	☐
Minder bestrating in de tuin	☐	☐	☐	☐
's nachts ramen open zetten	☐	☐	☐	☐
Airco	☐	☐	☐	☐
Ventilator	☐	☐	☐	☐
Ramen, gordijnen en deuren overdag dicht	☐	☐	☐	☐
Zonwering	☐	☐	☐	☐

Als er iets is aangevinkt 'niet van plan' bij vraag 15, dan vraag 16.

16. U heeft aangegeven één of meer voorzieningen of maatregelen tegen warmte niet van plan te zijn. Wat houdt u op dit moment mogelijk tegen om deze maatregel(en) te treffen? (Meerdere antwoorden mogelijk) RANDOM

- Ik vind het te veel gedoe
- Ik vind het niet nodig
- Ik vind het de verantwoordelijkheid van de verhuurder
- Mijn huis is er niet geschikt voor
- Ik wil het eerst goed uitzoeken, offertes aanvragen, etc.
- Ik heb er niet genoeg verstand van om te beoordelen of dit voor mij een goede keuze is
- Ik denk dat de techniek de komende tijd beter wordt
- Er is zoveel informatie dat ik door de bomen het bos niet meer zie
- Ik heb er nu het geld niet voor
- Ik vind het (te) duur
- Ik heb er nu de tijd niet voor
- Ik ben bang dat ik de investering er niet uithaal
- Ik vind duurzaamheid niet mijn verantwoordelijkheid
- Ik vind het niet veilig
- Ik wacht op een natuurlijk moment, bijvoorbeeld herinrichting van de tuin
- Anders, namelijk: .....
- Weet niet/ geen mening

Informatiebehoefte

17. Energie en klimaat blijven de komende jaren belangrijk. Iedereen krijgt ermee te maken. Over welk duurzaam onderwerp zou u meer willen weten? (Meerdere antwoorden mogelijk.) RANDOM

- Energiebesparing (isolatie, kleine maatregelen)
- Energie-opwek (zonnepanelen en windmolens)
- Groene tuinen & daken
- Afval & hergebruik
- Duurzame subsidies & leningen
- Warmtenetten en elektriciteitsnet
- Anders, namelijk...
- Geen
- Weet niet

18. Hoe wilt u het liefst geïnformeerd worden door de gemeente over energie en klimaat? (Meerdere antwoorden mogelijk.) RANDOM

- Per brief
- Via een nieuwsbrief per e-mail
- Online via de gemeentelijke website: houten.nl
- Online via het interactieve platform houtenpraatmee.nl. Dit is een online platform waarop u kunt meepraten en meedenken over projecten van de gemeente, bijvoorbeeld het aardgasvrij maken van Houten
- Op een bewonersavond (fysiek of digitaal)
- Via social media (bijv. facebook)
- Via instructievideo's
- Door iemand die langskomt bij mij thuis
- Via een fysiek informatieloket (bijv. in het gemeentehuis)
- Anders, namelijk:
- Weet niet
- Niet, geen interesse

19. Heeft u tot slot nog opmerkingen of tips voor de gemeente rondom Energie en Klimaat die u niet kwijt kon in deze vragenlijst?

Weet niet/geen mening

Achtergrondvragen

Ten slotte stellen wij u nog enkele achtergrondvragen.

20. Wat is het bouwjaar van uw huis?

- Voor 1940
- 1940 - 1969
- 1970 - 1994
- 1995 - 2010
- Na 2010
- Weet niet

21. Woont u in een huur- of een koopwoning?

- Koopwoning zonder Vereniging van Eigenaren (VVE)
- Koopwoning die onderdeel is van een Vereniging van Eigenaren (VVE)
- Huurwoning via corporatie
- Huurwoning via particuliere verhuurder

22. Wilt u kans maken op één van de 5 Fairtrade-cadeaubonnen ter waarde van 20 euro, die wij verloten onder de deelnemers aan dit onderzoek? Of wilt u zich aanmelden voor de nieuwsbrief Houten aardgasvrij? Laat u dan hieronder uw e-mailadres achter en vinkt u aan waar wij dit e-mailadres voor mogen gebruiken. Hartelijk bedankt.

e-mailadres: .....

- Ik wil kans maken op één van de 5 Fairtrade-cadeaubonnen.
- Ik wil de nieuwsbrief "Houten aardgasvrij" ontvangen.
- Ik heb geen interesse.

Uw e-mailadres wordt niet aan de onderzoeksgegevens gekoppeld en alleen gebruikt voor één of beide bovenstaande doelen waar u toestemming voor geeft. Voor de verloting benadert de gemeente Houten de winnaars per mail. De e-mailadressen worden vernietigd nadat de cadeaubonnen zijn verstuurd. De e-mailadressen voor de nieuwsbrief "Houten aardgasvrij" worden door de gemeente Houten toegevoegd aan de mailinglijst voor deze nieuwsbrief. U kunt zich altijd uitschrijven voor de nieuwsbrief via de gemeente Houten.